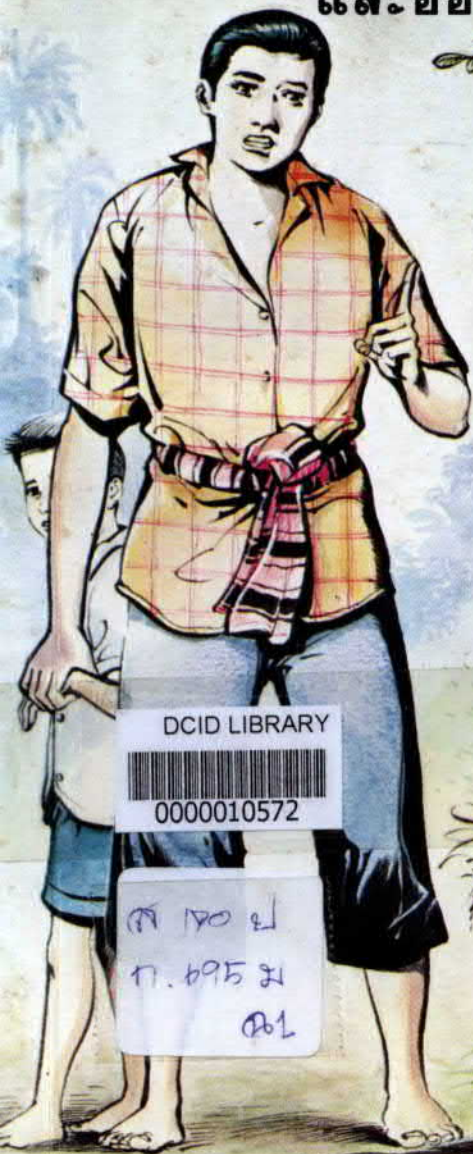

ไม่เป็นไรลืมเสียเถิด

และออกมาไม่มีขาด

DCID LIBRARY

0000010572

ก ๑๐ ข
ก. ๐๑๕ ข
๐๑

804294- 004:50

W 1705

0695

หนังสือส่งเสริมการอ่าน
ระดับประถมศึกษา
เรื่อง
ไม่เป็นไรลืมเสียเถิด

และ
ออมไว้มัดสน

ก๊ กิรติ วิทโยพาร
อิทธิพล รัชเวทย์

เรียบเรียง
วาดภาพประกอบ

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. ๒๕๒๗
จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม
ราคาเล่มละ ๑๘.๐๐ บาท

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้ปรับปรุงหนังสือเรื่อง ไม่เป็นไรล้ม
เสียเกิด และออมไว้ไม่ขัดสนให้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน
สำหรับชั้นประถมศึกษาชั้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณา
แล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๕

พิเชษฐ คงทอง

(นายสายหยุด จำปาทอง)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขทะเบียน ๙. ๐๑๒๙๔

วันที่ 18 ก.ค. ๒๕๒๕

เลขเรียกหนังสือ ๙ 1๗๐ ๒

๖๙๕ ๙

คำนำ

หนังสือเรื่อง “ไม่เป็นไรล้มเสียเถิด และออมไว้ไม่ขัดสน”
นี้ นายกีฬา พรธนะแพทย์และหลวงกীরติวิทย์พาร (ก่ กীরติ
วิทย์พาร) เป็นผู้เรียบเรียงขึ้น เดิมใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ
ชั้นมัธยมปีที่ ๑ สำหรับหลักสูตรชั้นมัธยมต้นและปลาย
ของกระทรวงธรรมการ พุทธศักราช ๒๔๘๐ คณะกรรมการ
ปรับปรุงหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ได้พิจารณาเห็นว่าเนื้อหาของ
หนังสือเล่มนี้ยังคงมีคุณค่าสร้างเสริมคุณธรรม และจริยธรรม
ในเรื่องการให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการรู้จักประหยัด
จึงได้ปรับปรุงรูปเล่มและวาดภาพใหม่ และได้มอบให้ นาย
อิทธิพล รัชเวทย์ เป็นผู้วาดภาพประกอบ

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถม
ศึกษาเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านพอสมควร และขอขอบคุณ
คณะกรรมการ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำทุกท่าน
เป็นอย่างมากไว้ ณ โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถลาง)

อธิบดีกรมวิชาการ

๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๕

ไม่เป็นไร ลืมเสียเถิด

นายแจ่ม จิตรภาส อยู่ที่ตำบลนาเชย ใกล้กับอำเภอเมืองจันทบุรี มีอาชีพทางทำสวน ในบริเวณที่ดินของเขา เรียงรายไปด้วยร่องสวนปลูกผัก ไม้ผล และไม้ดอกชนิดต่าง ๆ วันหนึ่งเป็นวันอาทิตย์ นายแจ่มใช้ให้เด็กชายเจียม ลูกชายคนโตของเขา อายุ ๑๑ ปีเศษไปซื้อเมล็ดพันธุ์ผัก และพันธุ์ไม้ดอกต่าง ๆ ที่ตลาดในเมือง เพื่อมาเพาะปลูกเพิ่มเติมลงในสวน

เด็กชายเจียมไปถึงร้าน ก็ส่งกระดาษรายชื่อสิ่งของที่ต้องการให้แก่ชายเจ้าของร้าน แล้วกล่าวว่า “ผมขอซื้อเมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ ตามรายการในบัญชีนี้ครับ” เจ้าของร้านก็จัดเมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ แยกใส่ซองกระดาษเล็ก ๆ ให้

ตามที่ต้องการ ขณะที่เขากำลังพับซองเมล็ดพันธุ์ ผักอยู่นั้นมีชายหน้าร้านเกรียมค้วยแสงแดด โผล่เข้ามาทางประตูหลังร้าน ตะโกนถามเข้ามาว่า “เมล็ดพันธุ์ผักที่ฉันสั่งไว้ห่อเรียบร้อยแล้วหรือยัง ฉันจะออกเรือคืนนี้แหละ อ้อ ห่อแจกันลายครามของฉันไว้ดีแล้วหรือ” ครั้นแล้วผู้พูดซึ่งเป็นผู้บังคับการเรือเดินทะเลลำหนึ่ง ก็ก้าวเข้ามาในร้าน

เจ้าของร้านตอบว่า “แจกันอยู่บนหิ้งนั่นแหละครับ” พูดยกลงก็ชี้ไปยังหิ้งสูงข้างฝา ใกล้กับที่ชายผู้นั้นยืนอยู่ “อยู่เรียบร้อยแล้ว แต่ผมยังไม่มีเวลาห่อ อยากรู้เสียก็จะต้องให้เสร็จในปลายวันนี้แหละครับ แล้วผมจะจักเมล็ดพันธุ์ผักที่คุณสั่งไว้ให้เรียบร้อยค้วย รอสักครู่ นะครับ ผมจะมัดรวมห่อเหล่านี้ให้พ่อหนูคนนี้เสียก่อน”

“ทิ้งห่อเหล่านั้นไว้ก่อนเถิดนะ” ชายผู้นั้น

ตอบ “ให้แก้ก่อกอยก่อนก็ได้ หรือจะรีบไป นี่แนะ
พ่อหนู” เขาพูดพลางหิ้วมัดซองพันธุ์ผักซึ่งผูก
ยังไม่เสร็จเรียบร้อยขึ้น เพื่อจะส่งให้เจียม “เอ้า
เอาไปสิ”

ซองเมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ ซึ่งชายเจ้าของร้าน
เอาเชือกพัน ๆ ไว้ ยังไม่ทันผูกเงื่อนก็หล่นจากมือ
ซองหนึ่งแตกออก เมล็ดถั่วก็กระจัดไปตามพื้น

เจียมรีบก้มลงเก็บเมล็ดถั่ว
เหล่านั้นโดยเร็ว มิได้แสดง
ความไม่พอใจแต่อย่างใด

ขณะที่เจียมกำลัง
สาละวนเก็บเมล็ดถั่วอยู่นั้น
มีกะลาสีเรือคนหนึ่งเข้ามา
ในร้าน พูดว่า “นายครับ

๔

ปายวันนี้ชนสินค้าลงเรือไม่ทันหรือครับ สังเกต
ดูอากาศก็ค่อนข้างจะไม่สู้ดีอยู่ด้วย”

ผู้บังคับการเรือกลับหลังหัน ทำท่าจะเดิน
ไปที่ประตูร้านเพื่อชะโงกออกไปดูดินฟ้าอากาศ
เจียมซึ่งกำลังคุกเข่าอยู่ที่พื้นเห็นเท้าของผู้บังคับการ
เรือสอดเข้าไปในสายเชือกโยง ๆ เส้นหนึ่งโดย
ไม่รู้ตัว เชือกเส้นนั้นห้อยลงมาจากหิ้งที่วาง
แจกัน ถ้าผู้บังคับการเรือเดินต่อไปจนเชือกตึง
เชือกก็จะตวัดแจกันหล่นลงมาเจียมจึงตรงเข้า
กอดขา ผู้บังคับการเรือไว้นั้นพลงพุดว่า “ยีน
นี่ ๆ อยู่ก่อนครับ มิฉะนั้นท่านเองจะเป็นผู้ทำ
แจกันของท่านแตก”

ผู้บังคับการเรือยีนนี่ แล้วหันไปมองคุ
ก็เข้าใจดี และแลเห็นเจียมกำลังปลดเชือกออก
จากเท้าของตนจึงพุดว่า “แหม ขอบใจ

เหลือเกิน พ่อหนู เเคราะห์ดีจริง ๆ ที่พ่อหนู
รีบบอกเสียทัน แจกกันไปนี้ใครซื้อฉันห้าร้อยบาท
ก็ไม่ขาย ฉันอุทิศสำหรับหอบหิ้วข้ามน้ำข้ามทะเล
มาเป็นเวลานาน พ่อหนูเป็นคนดี น่าชมจริง”

“ช่วยหยิบมัดกิ่งกุหลาบ
ตอนของฉันมาทีซีจะ” ผู้
บังคับการเรือหันไปพูดกับ
เจ้าของร้าน เมื่อเจ้าของร้าน
หยิบส่งให้เขาก็นำมาแก้มัด
หยิบกิ่งกุหลาบตอนกิ่งงาม
ออกมาสองกิ่งและกล่าวว่า
“เฮ้ นี่แน่ะพ่อหนู กุหลาบ
พันธุ์ดีที่สุด ถ้าจะวังรักษาดี ๆ
จะได้ดอกโตและสีสดงดงามมากทีเดียว”

เจียมกล่าวขอบคุณผู้บังคับการเรือผู้นั้น
แล้วรับกิ่งกุหลาบมาถือไว้มือหนึ่ง อีกมือหนึ่งหิ้ว

๖
ห่อเมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ ของตน ซึ่งเจ้าของร้าน
ไค้หอมมัดให้ใหม่อย่างมั่นคงแล้วรีบเดินออกจาก
ร้านไป เขารู้สึกอยากจะอวดถึงกุหลาบแก้วฟอ
และมงคลเพื่อนของเขา ผู้มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน
และเป็นลูกชายเจ้าของสวนไม้ดอก ซึ่งอยู่บ้าน
ติด ๆ กัน

เมื่อเขาถึงกุหลาบอวคฟอของเขาแล้ว เจียม
ก็วิ่งไปที่สวนดอกไม้ของมงคล ซึ่งมีรั้วสังกะสี
เตี้ย ๆ คั่นกลาง “มงคล มงคล” เจียมตะโกนเรียก
“อยู่ที่ไหน ฉันมีอะไรอวดด้วยมากุซึ” แต่ทันใด
นั้นเจียมก็ต้องหยุดชะงักที่พื้นดินตรงข้ามกับร่อง
มะเฟือง อันเป็นที่ซึ่งนายแจ่มยกให้เป็นส่วนของเขา
สำหรับการเพาะปลูกพันธุ์ผักไค้ตามใจชอบ
นั้น มีหญ้าแห้ง หญ้าเน่า และหญ้าที่ถอนใหม่ ๆ
และยังมีหินและก้อนอิฐศิครากเป็นพวง ตกอยู่
เกลื่อนกลาดกลบค้นแทบกว่าที่เขาไค้เพาะไว้

และเฟื่องอกคันอ่อน ๆ มาไ้สั้กสึ่ห้ำวันนึ่เอง”^๗

ขณะนั้น มงคลกำลังยืนถือเสียมอยู่ในสวนของเขาเมื่อสังเกตเห็นกิริยาของเพื่อนจึงพูดว่า “ฉันเสียใจจริง ๆ ฉันกลัวเจียมจะโกรธเหลือเกิน ฉันเหวี่ยงเศษอิฐและหญ้าที่ถอนไว้ ขำมั่วเข้าไปโดยไม่ไ้คั้ังใจเลย และไม่รู้ว้่าเจียมปลูกอะไรไว้ตรงนั้นคั้วย ขอโทษนะเจียม”

เจียมแหวกหญ้าที่สุ่มอยู่นั้น พลองมองดูคันแตงกวาเจียมอยู่ครู่หนึ่ง จึงพูดว้่า “โธ่ น้่าเสียคายจริง ๆ ตายหมคแล้ว” แล้วหันไปทางมงคล “แต่จะทำอย่่างไรไ้ละ มงคลเอง ก็ไม่รู้ว้่าฉันปลูกแตงกวาไว้ที่นี้ แล้วก็แล้วไปเถอะอย่าพูดถึงมันอีกเลย”

“เออ เจียมใจคึ่จริง” มงคลเอ่ยขึ้น “ฉันคึ่ควาเจียมจะโกรธฉันแยเสียแล้ว แต่ฉันก็ไ้ไม่ไ้คั้ังใจเลยจริง ๆ นะ”

“ไม่เป็นไร ลืมเสียเถิด พ่อฉันเคยพูดอย่างนี้เสมอคุณนี่แหละ ฉันเอาอะไรมาให้มงคลอย่างหนึ่ง”

ครั้นแล้ว เจียมจึงเล่าให้มงคลฟัง ถึงเรื่องผู้บังคับการเรือที่เขาพบเมื่อสักครู่ พอเล่าจบแล้วก็ส่งกุหลาบให้กิ่งหนึ่ง มงคลก็ใจมาก พร่ำกล่าวขอบใจเจียมอยู่เป็นนาน

เจียมและมงคลชอบพอกันมาก แต่ต่อมา มีเรื่องเกิดขึ้น ทำให้เคັกทั้งสองห่างเหินกัน

นายมาก มาลาการ พ่อของมงคล เป็นเจ้าของสวนดอกไม้ นายมากมีข้อที่น่าตำหนิอยู่อย่างหนึ่ง คือเป็นคนที่มีมักจะโกรธคนอื่นง่าย ๆ คั้วยเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เสมอ ทุกครั้งพอเขาคิดว่าเพื่อนบ้านคนใดแสดงกิริยาไม่ชอบเขาแล้ว เขาก็รู้สึกโกรธและเกลียดคนที่ โดยไม่พยายามใคร่ครวญถึงสาเหตุ และไม่พยายามทำความเข้าใจคั้วยเลย

เมื่อมาอยู่ข้างบ้านนายแจ่มใหม่ ๆ เขารู้สึก

ไม่พอใจนายแจ่มเสียแล้ว เพราะมีคนเคยบอก
เขานายแจ่มเป็นคนหวงขันไม่นัก ถึงแม้ว่า
นายแจ่มจะแสดงตนเป็นมิตรก็ช่วยตลอดเวลา
นายมากก็คงยังมีความคิดเห็นอยู่เช่นเดิมนั่นเอง

นายแจ่มเป็นชาวสวนที่มีความรู้ความชำนาญ
และความไหวพริบในการปลูกพันธุ์ไม้ต่าง ๆ
เป็นเจ้าของสวนมะเฟืองซึ่งขึ้นชื่อว่าให้ผลงาม
และมีรสดีที่สุก ผู้ที่เดินทางผ่านบ้านนายแจ่ม
มักจะแวะเข้ามาดูสวนมะเฟืองของนายแจ่มเสมอ

“คุณทำอะไรนะ” นายมากถามนายแจ่ม
ในตอนเย็นวันหนึ่ง “มะเฟืองของคุณจึงไ้มีผล
คกงามและรสชาติัก”

“อ้อ มีเกล็ดลั้บอยู่บ้างครับ” นายแจ่มตอบ
พลางยิ้ม

“ขอโทษ ถ้าเป็นความลั้บละก็ผมไม่ต้ง
การทราบละ ผมไม่ยากยุ่งกับความลั้บของผู้ที่
ไม่ไว้ใจผมหรอก”

นายแจ่มสังเกตไ้ว่า เพื่อนบ้านของเขา
พูดด้วยเสียงซึ่งแสดงคามโกรธ แต่เขาก็มิไ้
ไ้ตอบให้เป็นที่ขัดเคืองใจอย่างไร เพราะเขา
ถือคติว่า “คำตอบที่อ่อนหวาน ย่อมทำให้ความ
โกรธหายไป” ดังนั้นเขาจึงตอบไปด้วยน้ำเสียง
อันแสดงคามมีอัธยาศัยดีว่า “ผมไ้ทราบว่า
คุณลงทุนทำสวนคอกไม้ สิ้นเงินไปมากในปีนี้
ผมขอเอาใจช่วยให้คุณไ้กำไรอย่างคกงามทีเดียว”

“ขอบใจครับ ไม้คอกทุก ๆ ต้นของผมนำลึง
งอกงามดี และผมก็ขอเอาใจช่วยให้คุณจงสำเร็จ
ในประการทั้งปวงและโปรดอย่าลืมเรื่องต้นมะ-
เฟืองนะครับ ไม่ใช่ผมจะอยากไถ่หนักหรอก แต่
ถ้าคุณพอจะกรุณาให้ผมไถ่—”

นายมากพูดไม่ทันจบความที่ประสงค์จะพูด
ก็มีคนมาหานายแจ่ม เพื่อซื้อผลมะเฟือง และ
ต่อจากนั้นนายแจ่มก็ต้องต้อนรับลูกค้า จนแทบ
ไม่มีเวลาว่างตลอดเย็นวันนั้น นายมากจึงไม่มีโอกาสที่
จะพูดถึงเรื่องต้นมะเฟืองค้ำอีก

วันรุ่งขึ้นนายมากขอให้ภรรยาของเขาไป
หานายแจ่มเพื่อขอกิ่งมะเฟืองตอน มาปลูกลง
สองสามกิ่ง เมื่อภรณายนายมากไปถึงบ้านนาย
แจ่มนั้น นายแจ่มและเด็กชายเจียมไถ่ออกจาก
บ้านไปเสียแล้ว เพื่อซื้อปุ๋ยและเศษไม้มาทำกระ-
บะเพาะ ภรณายนายแจ่มจึงบอกภรณายนายมาก

ว่า ตนเองไม่ทราบเรื่องเกี่ยวกับไม้คอกไม้ผล
คือนัก เมื่อนายแจ่มกลับแล้วจะช่วยพูดให้ ครั้น
ตกปาย หญิงคนใช้นายแจ่มก็ไปหานายมาก บอก
ว่า ขณะนี้นายแจ่มยังไม่มีกิงมะเฟืองตอนที่
จะแจกจ่ายให้ไ้ และถึงแม้จะมี ก็ยังไม่อยากจะให้
ใครเลย แม้แต่เพียงกิงเดียว

นายมากทราบดังนั้นก็โกรธ จึงพูดกับภรรยา
ของเขาว่า “นี่แหละสมดังคำที่ฉันเคยได้ยินมา
แล้วทีเดียว ฉันจะไม่คบค้าสมาคมกับคนคนนี้อีก
พูดโธ่ หวงจนกระทั่งคันไม้” ครั้นแล้วเขาก็เรียก
ลูกชายมาสั่งว่า “มงคลเจ้าอย่าไปเล่นกับลูกนาย
แจ่มอีกเลยเทียวนะ อย่าไปคบกับเขาอีกต่อไป
ทีเดียวนะ”

“ทำไมเล่าครับ คุณพ่อ” มงคลถามด้วยความสงสัย

“ไม่ต้องถาม” นายมากพูดห้วนๆ “ทำ

ตามที่พ่อส่งเจ้าก็แล้วกัน พ่อของเขาไม่เป็นกัน
เองกับพ่อเสียเลยพ่อขอห้ามไม่ให้เจ้า ไปพุกกับ
ลูกเขาอีกต่อไป”

มงคลรับปากว่า จะทำตามคำสั่งของนาย
มาก เขาขออนุญาตนำคำที่พ่อกำชับไว้นี้ ไป
บอกให้เจียมทราบด้วย นายมากก็อนุญาต เค็ก
ทั้งสอง จึงจำต้องเหินห่างกันด้วยความอาลัยยิ่ง

เมื่อนายแจ่มทราบเรื่องนี้แล้ว ก็ไ้พยายาม
ไ้ไ้ถามถึงสาเหตุ แต่นายมากก็ไ้ไม่ยอมชี้แจงให้
ทราบเลย

เหตุรำคาญเหล่านี้ เกิดขึ้นเพราะความ
พลาคพลังของหญิงคนใช้นายแจ่ม ความจริง
นายแจ่มไ้พุกกับภรรยาของเขาว่า สวณมะเฟื่อง
เป็นของเจียม และเวลานี้ก็ยังไม่ถึงคราว ที่ควร
จะนำกิ่งมะเฟื่องที่ชำไว้ลงปลูก ภรรยาของเขา
กำลังทำงานบ้านอยู่ จึงให้หญิงคนใช้นำคำพุก

ของนายแจ่ม ไปบอกนายมากอีกต่อหนึ่ง แต่หญิงคนใช้จำคำพูดไปบอกผิด ๆ พลาด ๆ กังที่นายมากไถ่ย็น จึงเกิดเรื่องขึ้นดังกล่าวแล้ว

เมื่อนายมากไม่ชอบใคร เขาก็อดไม่ได้ที่จะหาเรื่องให้เป็นที่เคืองระอนขึ้น ในสวนนายแจ่มมีคันทมะม่วงคันหนึ่ง ขึ้นอยู่ชิดรั้วกันเขตบ้านของนายแจ่มกับนายมาก นายมากเห็นว่าเจ้าของคันทมะม่วงนี้ ไม่มีสิทธิที่จะปล่อยให้มะม่วงทอดกิ่งก้านสาขา ล้ำเข้าไปเหนือที่ดินของเขา จึงไถ่้นำเรื่องไปปรึกษาเพื่อนของเขาคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนมีนิสัยชอบยุแหย่ เพื่อนของนายมากแนะนำให้ให้นายมากบังคับนายแจ่มให้ตัดกิ่งมะม่วง ที่ยื่นล้ำเข้าไปในเขตสวนของนายมากลงเสีย ครั้นนายแจ่มไม่ยอมทำตาม เพื่อนคนนั้นก็หนุนให้นายมากยื่นฟ้อง ขออำนาจศาลบังคับนายแจ่มกับนายมากจึงเป็นความกัน กินเวลาอีกเยื่อหลายเดือน

วันหนึ่ง ขณะที่มงคลและพ่อของเขาอยู่ในสวนมงคลแลเห็นกิ่งมะเฟืองตอนสามสี่กิ่ง และหนังสือเล็ก ๆ เล่มหนึ่งพาคอยู่ที่รั้ว จึงเดินเข้าไปดู เห็นจดหมายฉบับหนึ่ง จ่าหน้าซองถึงตน วางอยู่กับหนังสือเล่มเล็กนั้น ก็หยิบมาอ่านดู “ลูกแปลกใจจริง คุณพ่อครับ เจียมเขาส่งกิ่งมะเฟืองเหล่านี้มาให้คุณพ่อ อ่านจดหมายนี้ดูสิครับ” มงคลผูกพลงย่นจดหมายให้ นายมากรับไปอ่าน ความในจดหมายมีดังนี้

“มงคล เพื่อนรัก”

ฉันไม่ทราบว่ ทำไมคุณลุงจึงโกรธ
 ครอบครั้วฉัน ฉันเสียใจเหลือเกิน แต่ถึงแม้ว่า
 คุณลุงโกรธฉัน ฉันก็ไม่โกรธตอบคุณลุง ฉันหวังใจว่า
 คุณลุงยินทีรับกึงมะเฟืองซึ่งคุณลุงเคยขอไว้เมื่อ
 ก่อนนี้ ตั้งแต่ครั้งเรายังชอบพอกันเวลานั้นยัง
 ไม่ถึงคราวสมควรที่จะปลูก ฉันจึงไม่ไ้ส่งกึง
 มะเฟืองมาให้ บัดนี้เป็นเวลาที่จะปลูกไ้ค้แล้ว
 จึงไ้ส่งมาพร้อมทั้งหนังสือ ว่าคว้ยวิธีบำรุงรักษา
 ต้นมะเฟือง ขอไ้นำไปให้คุณลุงคว้ย

ช่วยเรียนคุณลุงว่า ฉันไม่ไ้พุดกับมงคล
 เลยตั้งแต่คุณลุงสั่งห้าม ฉันหวังว่ากึงมะเฟือง ที่
 ฉันให้คุณลุงนี้คงจะขึ้นงอกงามค้ เช่นเคียวกับ
 ที่ปลูกในสวนของฉัน ฉันอยากให้คุณลุงหายโกรธ
 เหลือเกิน เราจะไ้พุดจาเล่นหัวกันอีก

ในที่สุดนี้ ฉันขอส่งความรักและคิดถึงมา
ยังมงคลและคุณลุงค้วย

จากเพื่อนที่รักมงคลเสมอ

“เจียม จิตรภาส”

เมื่อนายมากอ่านจดหมายของเจียมจบแล้ว
ก็รู้สึกเอะใจ จึงพูดว่า “พอคิดว่าเจียมคงรักเจ้า
มาก และคุณทำจะเป็นเด็กก็จริง ๆ แต่สำหรับเรื่อง
กิงมะเฟือง ฟอนึกว่าคงเป็นการแก้ตัวมากกว่า
อย่างไรก็ตามเมื่อเขาไม่ให้มาในเวลาที่เขาขอ ฟอ
ก็ไม่อยากได้อีกต่อไป หนังสือเล่มเล็กนั้นว่าอย่างไร
บ้างล่ะ”

มงคลเปิดหนังสือ ว่าค้วยวิธีบำรุงรักษาต้น
มะเฟืองออกอ่านให้ฟอของเขาฟัง

นายมากฟังแล้ว นิ่งคิอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูด
ว่า “เออ นี่แหละเป็นสิ่งที่ควรจะรู้จริง ๆ ที่เคียว

คงเกิดการเข้าใจผิดกันขึ้นบ้างเป็นแน่ มงคล พออนุญาตให้เจ้ากลับคืนคึกกับเจียมได้”

“จริง ๆ หรือครับ” มงคลพูดเสียงกึ่งค้าย ความยินดีก็พลางตบมือ “เราจะไ้สนุกกันอีกละ”

ต่อมาไม่ช้า เพื่อนผู้มีนิสัยชอบยุแหย่ก็มาหานายมาก นายมากเล่าเรื่องให้ฟัง และให้จดหมายดูเพื่อนนายมากจึงพูดว่า “นี่เป็นจดหมายตลบตะแลงที่สุกที่ผมไ้เคยอ่าน”

“อย่างไรกันครับ” นายมากถามด้วยความสงสัย

“ทำไมล่ะครับ คุณไม่แลเห็นหรอกหรือว่า เด็กคนนี้ เอาเรื่องกึ่งมะเฟืองเหลว ๆ ไหล ๆ มาพูด เพื่อพยายามให้คุณถอนฟ้องเรื่องคั่นมะม่วง นายแจ่มฉลาดพอที่จะรู้ว่า เขาคงแพ้วความ และจะต้องเสียค่าทำขวัญให้คุณ”

“ค่าทำขวัญอะไรกัน” นายมากพูด “ผม

ไม่ต้องการเงินของเขา และความจริง คั่นมะม่วง ก็มีไ้ทำความเสียหายอะไรให้กับผมเลย”

“ผมเข้าใจละ” เพื่อนนายมากพูด “นายแจ่ม ออกอุบายให้ลูกชายส่งกิ่งมะเฟืองเหล่านี้มา เป็นสินน้ำใจคุณก็เพื่อกลบเกลื่อนเรื่องคั่นมะม่วงนั่นเอง”

“สินน้ำใจ” นายมากตะโกน “ผมไม่เคยรับสินน้ำใจจากใครเลยในชีวิตของผม และผมจะไม่ยอมรับเป็นอันขาด” นายมากรู้สึกโกรธขึ้นมาอีก ในทันทีทันใดนั้น เขาถอนคั่นมะเฟือง ซึ่งมงคลเอาปลูกลงดินไว้ใกล้ๆ ที่นั่น แล้วเหวี่ยงข้ามรั้วเข้าไปในสวนของเจียม บังเอิญตกลงตรงกระถางคั่นกุหลาบ ซึ่งเจียมได้มาจากผู้บังคับการเรือ คั่นมะเฟืองที่นายมากเหวี่ยงมาด้วยกำลังแรงนั้น ตกกลงตรงกิ่งกุหลาบ ซึ่งกำลังออกดอกสะพรั่ง กิ่งฉีกออกไปจากลำต้น และกระถางก็

ล้มลงแตกไปก้วย

รุ่งเช้า เมื่อเจียมมาเห็นต้นมะเฟือง ตก
เกลื่อนอยู่และเห็นต้นกุหลาบซึ่งกำลังออกดอกงาม
ต้องเสียหายไปเช่นนั้น ก็ประหลาดใจและรู้สึก
โกรธแค้นอยู่บ้าง แต่พยายามคิดว่า คงเป็นเหตุ
ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หรือเป็นการเข้าใจผิด เขา
นึกอยู่ในใจว่า “ถึงแม้จะมีคนจงใจแกล้งทำจริง ๆ
ฉันก็ไม่ควรจะเก็บมาเป็นทุกข์เป็นร้อนไม่เป็น
ไรลืมเสียเถิด” แต่เจียมก็ไม่วาย ที่จะเสียกายต้น

กุหลาบงามของเขาอยู่ตลอดวัน เพราะในสมัย
นั้นกุหลาบกำลังเป็นที่นิยมกันมาก และขณะนั้น
ก็ใกล้จะถึงคราวมีการประกวดกุหลาบด้วย เจ้า
ของต้นกุหลาบซึ่งมีดอกงามที่สุด จะได้รับรางวัล
เครื่องมือทำสวนทั้งชุด ต้นกุหลาบของเจียมกำลัง
ออกดอกงามมาก นายแจ่มจึงตั้งใจไว้ว่า จะนำ
เข้าประกวดชิงรางวัลกับเขาด้วย

ถึงคราวประกวด นายมากและมงคล นำ
ต้นกุหลาบไปเข้าประกวดและได้รับรางวัลที่
หนึ่ง กุหลาบต้นนั้นคือต้นที่เจียมให้มงคลไป
นั่นเอง ขณะที่มงคลกำลังรับรางวัลเขาได้ยินเสียง
ที่จำได้ กล่าวแสดงความยินดีกับเขา

“กุหลาบของเจียมอยู่ที่ไหนล่ะ” นายมากถาม
“มงคลเคยบอกกับฉันว่า เจียมก็ปลูกไว้ต้นหนึ่ง”

“ครับ ผมปลูกต้นกุหลาบพันธุ์เดียวกันนี้
ไว้ต้นหนึ่ง แต่บังเอิญถูกต้นมะเฟืองที่โยนเข้า

มาจากบ้านคุณลุงทับต้นมันหักเสียแล้ว”

“ฉันเองเป็นคนโยนเข้าไป” นายมากรับสารภาพด้วยความเสียใจ “แต่ฉันไม่ได้ตั้งใจจะทำให้ต้นกุหลาบของเจียมเสียหายเลย”

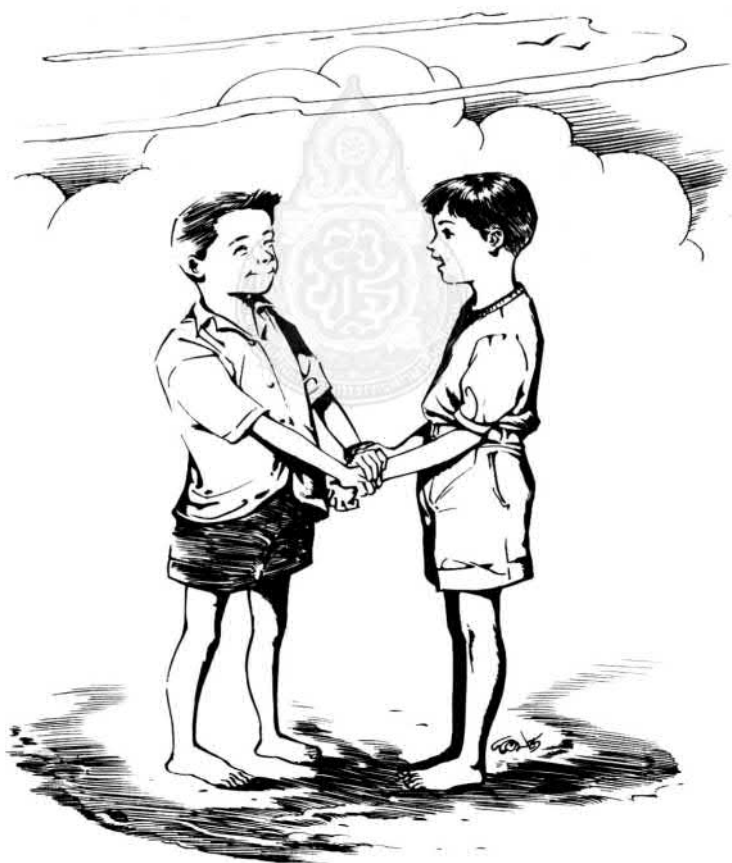
มงคลพูดต่อ “นี่แน่ะเจียม เพื่อนรัก เอาเครื่องมือทำสวนเหล่านี้ไปเถิด ถ้าเจียมนำกุหลาบเข้าประกวดฉันเชื่อแน่ว่า เจียมจะต้องได้รับรางวัลอย่างแน่นอน”

“ขอบใจจะ แต่ฉันรับไม่ได้หรอก ฉันไม่ไ้ส่งเข้าประกวดนี่” เจียมพูดพลางถอยห่างออกมา

นายมากยืนนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง ด้วยความประหลาดใจเขาเดินเข้าไปใกล้นายแจ่ม แล้วพูดว่า “เจียมคือต่อลูกของผมมากทีเดียว คุณไม่รังเกียจไม่ใช่หรือครับ ที่เขามาเป็นเพื่อนกับลูกผม”

“มิไ้ครับ ผมพอใจจริง ๆ ที่เขารักกันมาก” นายแจ่มตอบเรียบ ๆ

ต่อจากนั้น พ่อของเด็กทั้งสองต่างก็ทำ
ความเข้าใจกันในเรื่องที่แล้วมา เมื่อนายมากได้
ทราบความจริงแล้วก็พูดว่า “ผมเชื่อครับ หญิง
คนใช้ของคุณคงพูดผิดไปเป็นแน่ แต่อย่าพูด

ถึงอีกเลยครับ ผมเสียใจจริง ๆ ที่ไม่ได้ถามกัน
ให้รู้เรื่อง ปล่อยให้ลวงเลยมาจนบัดนี้ ผมขอ
กล่าวย้าด้วยความจริงใจอีกครั้งว่า ผมรู้สึกเสียใจ
มากที่ไ้ทำให้ต้นกุหลาบของพ่อเจียมเสียหาย
ผมหวังว่าคุณคงจะยกโทษให้ นะครับ”

“อ้อ ไม่เป็นไรครับ ลืมเสียเถิด” นายแจ่ม
และเจียมพูดพร้อมกัน หลังจากนั้นครอบครัว
ทั้งสองก็เป็นมิตรที่ดีต่อกันสืบมา

“ออมไว้ - ไม่ขาดสน”

บทที่ ๑

หลานทั้งสอง

นายมัน วัฒนกิจ มีอาชีพเป็นพ่อค้า ก่อร่างสร้างตัวเองมาตั้งแต่อายุได้ ๒๐ ปี จนกระทั่งบัดนี้มีอายุ ๔๕ ปีแล้วตลอดเวลา ๒๕ ปีนั้นนายมันได้ทำการงานของตนด้วยความขยันขันแข็ง และมีความมั่งคั่งในการใช้จ่ายเพิ่มพูนฐานะของตน จนเป็นคนมีทรัพย์สินพอที่จะใช้จ่ายบำรุงความสุขให้แก่คนไปได้ตลอดชีวิต แต่นายมันหาได้เลิกทำการค้าขายไม่ กลับทำงานอย่างขยันขันแข็งยิ่งขึ้นอีก เวลาว่างงานค้าขาย นายมันก็มีไก่ออยู่หนึ่ง พอปลายคสัลดงสั๊กหน้อยจะเห็นนายมันพรวนคินที่ว่างในบริเวณบ้าน ทำเป็นที่ปลูกผักทำสวนคร้วบ้าง รคน้ำผักที่ขึ้นงอกงามแล้ว

บ้าง และบางเวลาก็ซ่อมแซมเล่าไก่ที่หักพังให้
ดีขึ้น

ลูกหญิงของนายมัน มีอายุได้ ๘ ขวบ ชื่อ
มิ่งขวัญเป็นกำพร้ามารคามาคั้งแต่เล็ก มิ่งขวัญ
เป็นเด็กขยันช่วยพ่อคักน้ำในร่องสวน รดผักต่าง ๆ
บ้าง เอาข้าวให้ไก่กินบ้าง และช่วยทำงานใน
เรือนเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามกำลังของตนเสมอ นาย
มันทำงานบ้านเป็นนิตย เพื่อชักนำให้ลูกหญิง
ของตนเกิดนิสัยรักงาน ในไม่ช้ามิ่งขวัญก็เป็น
เด็กที่ชอบการเพาะปลูก และขยันขันแข็งในการ
งานเช่นเดียวกับนายมัน วันใดนายมันกลับบ้าน
ล่าช้ากว่าเคย มิ่งขวัญก็จัดแจงทำการงานที่ตนพอ
ทำได้แทนเสียเองโดยพื่อไม่ต้องออกปาก เหตุ
นี้ นายมันจึงรักใคร่ลูกหญิงของตนยิ่งนัก

บ้านของนายมันเป็นบ้านใหญ่ อยู่นอกเมือง
ออกไปทางฝั่งทะเล จึงได้รับอากาศสดชื่นตลอดปี

๒๗
นายมันมักเข้าไปในเมืองคอนเซ้า ทั้งบ้านไว้ให้อยู่ในความดูแลของญาติห่าง ๆ และคนใช้ ส่วนเด็กหญิงมิ่งขวัญไปโรงเรียนทุกเช้า

นายมันมีแต่ลูกหญิงคนเดียวเท่านั้น จึงมีความปรารถนาที่จะพาหลานชายมาเลี้ยงไว้ด้วยอีกคนหนึ่ง เพื่อเป็นเพื่อนเล่นกับมิ่งขวัญ และแก้ความเจิบเหงาในบ้าน นายมันได้ตั้งใจไว้ว่าเด็กชายที่จะพามาอยู่ด้วยนี้ จะต้องเป็นคนใดคนหนึ่ง ในจำนวนหลานที่สนิทของตนสองคนคือเด็กชายประหยัคและเด็กชายประยूर ซึ่งทั้งคู่มีอายุราว ๑๒ ปี นายมันมิได้พบปะเด็กทั้งสองนี้หลายปีมาแล้ว เขาจึงส่งข่าวไปยังพ่อของเด็กทั้งสอง ซึ่งอยู่คนละจังหวัด ขอร้องให้ส่งประหยัคและประยूर มาเที่ยวและพักอยู่ที่บ้านของตนในคราวหยุดภาคเรียนปลายปี เพื่อจะได้สังเกตว่าเด็กคนไหนมีนิสัยอย่างไร

พ่อของประหยัค และพ่อของประยูร เป็นน้องชายของนายมันหังคุ แต่มีนิสัยและความเป็นอยู่แตกต่างกันไกล พ่อของประยูรชอบความโก้เก๋หรูหรา เป็นคนสุรุษสุราย มีไ้คำหนึ่งถึงความหมกเป่ลืองและไม่เสียดายข้าวของเงินทองที่หมกไป สูญไปในทางต่าง ๆ คั้งนั้นประยูรจึงได้รับการอบรมทางบ้าน ตามแบบอย่างพ่อของเขา และถึงกับเอาเยี่ยงอย่างพวกคนใช้ในบ้าน ที่ช่วยกันทำให้ทรัพย์สินสิ่งของในบ้าน หมกเป่ลืองเสียหายไป ยิ่งกว่าที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์ พวกคนใช้บอกประยูรว่า ผู้คีนั้นยอมทำอะไร ๆ ไ้โดยไม่ต้องระมัดระวัง และต้องใช้จ่ายทรัพย์สินโดยไม่คึกถึงการประหยัค ประยูรจึงมีความเชื่อมั่นว่าความฟุ่มเฟือย เป็นเครื่องแสดงความรู้รื่องของผู้คิ

ส่วนประหยัค ไ้ได้รับการอบรมทางบ้านตรง

ข้ามกับประยูร พ่อของเขาผู้เป็นชาวสวน มีความ
ระมัดระวังรอบคอบ และคำนึงถึงกาลภายหน้าเสมอ
พ่อของประหยัดได้พยายามฝึกลูกของตน ให้รู้
จักกระเหมีศกระแหมี เขาเคยพูดกับลูกบ่อย ๆ
ว่า “ถ้าเจ้าเป็นคนรู้จักกระเหมีศกระแหมีดีถ้วน
เห็นค่าของเวลาแล้ว ต่อไปภายหน้าเจ้าก็จะได้
เป็นที่พึงของตนเอง และอาจจะมั่งมีพอที่จะเผื่อ
แผ่ไปถึงผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าเจ้าด้วยบ้างก็ได้”

เมื่อประหยัดและประยูรมาถึงบ้านนายมัน
และได้พักนอนอยู่ราว ๒ ชั่วโมง แคคก็ร่ม นาย
มันผู้เป็นลุงจึงพาหลานทั้งสองไปดูสวนครัว และ
ไก่ที่เลี้ยงไว้ เมื่อพาเดินจนทั่วบริเวณรอบบ้านแล้ว
ก็กลับขึ้นเรือนทางบันไดหลัง

นายมันพาเด็กทั้งสอง มานั่งพักอยู่ที่ระเบียง
เรือนหน้าบ้าน แล้วพูดว่า “ประหยัด ไปหยิบ
หีบบุหรืมาให้ลุงที่เถิด อยู่บนโต๊ะในห้องรับแขก

๓๐
“นั่นแหละ” ประหยัคเค็นไปหีบมาแล้ว รู้สึกสนใจ
ในหีบบุหรืซึ่งทำด้วยเงินโบนั้นยิ่งนัก เพราะบน
ฝาหีบ นอกจากลงถมเป็นลายไทยตามที่เคยเห็น
กันเป็นธรรมคานันแล้ว ตรงกลางยังมีอักษรตัวโต
จารึกไว้อย่างงดงามว่า “ออมไว้- ไม่ชัคสน”
อีกด้วย

คุณลุงครับ นี่หมายความว่าอะไรครับ”
ประหยัคถาม พลาจฐีที่ตัวอักษรบนฝาหีบนั้น
เมื่อนายมันหีบบุหรืออกมาจุกสูบแล้ว

“อ้อ นั่นเป็นคติที่ลุงถือมันมานานแล้ว ถ้า
จะพูดถึงความหมายอย่าง
สั้น ๆ ก็คือ สิ่งใดก็ตาม
ถ้ายังใช้ได้ หรือยังเป็น
ประโยชน์อยู่ก็ควรเก็บ
รักษาไว้ก่อนไม่ทิ้งขว้าง
ให้เสียเปล่า เมื่อถึงคราว

ต้องการ ก็จะไม่หิบบจวบจนมาใช้ได้อีก ถ้าเราระวัง
ไม่ใช้จ่ายให้สิ้นเปลืองเกินความจำเป็นอยู่เสมอ
เช่นนี้ จะไม่มีวันที่ถึงกับตกอับหรือขัดสน”

“ແหม คติข้อนี้มีเพียงสี่คำเท่านั้น แต่มีความ
หมายเป็นเครื่องสอนใจก็เหลือเกิน” ประหยัด
พูดด้วยความพอใจ “ออมไว้-ไม่ขัดสน” อ่าน
ทวนเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง แล้วก็จ้องดูคำจารึก
นั้น ด้วยอาการตรึกตรองต่อไป

“ออมไว้-ไม่ขัดสน” ประยुरชะโงกหน้าเข้า
มาดูบ้าง แล้วอ่านด้วยสำเนียงล้อเลียน พลงงย
หน้าขึ้นยิ้มเยาะ พูดกับประหยัดว่า “ฉันคิดว่า
การทำเช่นนั้นเป็นการเหนียวแน่นซัก ๆ ที่เดียว
และคงไม่มีคนใช้ของท่านผู้ใดคนใด ชอบคติข้อ
นี้นัก”

๓๒

ประหยัดผู้มีความรู้สึกไปคนละทางไม่ตอบ
ว่าอะไร

บทที่ ๒

วิธีแก้ห่อของ

วันหนึ่งนายมันออกไปรับแขกที่หน้าเรือน
ครั้นแขกกลับไปแล้ว นายมันไคยินเสียงเด็กทั้งสอง
พูดกันอยู่ในห้องโถง จึงร้องถามไปว่า

“ประยูร ประหยัด ทำอะไรอยู่หรือเปล่า”

“เปล่าครับ คุณลุง” ประยูรตอบด้วยเสียง
เนือย ๆ อย่างคนเกียจคร้าน ที่ชอบอยู่เฉย ๆ

“เปล่าครับ คุณลุง” ประหยัดตอบด้วย
น้ำเสียงแสดงความเสียใจ

“มานี่เฒะ” นายมันพูด “ทั้งสองคนเฒะแหละ
มาช่วยกันแก้มัดของสองห่อนี้ ให้ลุงทีเถิด”

ห่อของทั้งสองนั้น มีลักษณะเช่นเดียวกัน
มัดด้วยป่านเหนียวอย่างมั่นคง ประหยัดรับเอา
ของห่อหนึ่งไปวางลงบนโต๊ะ พลิกห่อหาปม

เมื่อพบแล้ว ก็ค่อยบรรจงแก้เงื่อนที่ผูกไว้ ประยुरคองยืนอยู่ ณ ที่เดิม ซึ่งนายมันส่งห่อของให้ และพยายามที่จะปลิ้นเชือกออกทางมุมหนึ่งครั้นไม่สำเร็จ ก็พยายามทางมุมอื่นต่อไป เมื่อเห็นว่าไม่เป็นผล ก็พยายามดึงด้วยกำลังแรง เพื่อจะให้เชือกนั้นขาดออก

“ไม่น่าจะผูกของให้แน่นหนาถึงเพียงนี้ รวากับว่าไม่ต้องการให้แก่ออกเลยทีเดียวนะ” ประยुरปนพลางดึงพลางยิงทำให้เงื่อนรัดตัวแน่นยิ่งขึ้น แทนที่จะคลายออก

“เอ๊ะ ประหยัด แก่ออกได้อย่างไรนะ” ประยुरร้องถาม “ในห่อนั้นมีอะไรบ้าง ฉันสงสัยนักกว่าของในห่อของฉันจะเป็นอะไร ฉันอยากให้เชือกนี้หลุดออกเร็ว ๆ เหลือเกิน ฉันต้องตัดมันละ”

อย่า อย่า ประหยัดร้องห้าม ขณะนี้เขาได้

แก้เจื่อนสุดท้ายออกแล้ว และกำลังสาวเชือก
ออกจากห่อเป็นเส้นยาว” อย่าคัดเลย ประยูร
คูชิ เชือกนี้เหนียวดี ยาวเสียด้วยซิ เชือกที่ห่อของ
เธอก็เหมือนกันนะแหละถ้าไปตัดเสียละก็น่า
เสียดายจริง ๆ ‘ออมไว้-ไม่ขาดสน’ จำไม่ได้หรือ”

“ฮ้อ แล้วมันเกี่ยวอะไรกับเชือกเส้นนี้ด้วยละ”
ประยูรพูดอย่างไม่พอใจ

“มันเป็นเชือกป่านเหนียวดีจริง ๆ นะ”
ประหยัดพูด

“เออ เชือกป่าน เชือกป่านสั้น ๆ เเท่านี้
เอาไปทำอะไรได้ ซื่อเขาสัก ๕ สตางค์ ก็ได้ยาว
กว่านี้ถมไปกะสมบัติ ๕ สตางค์ ก็เสียดายด้วย
หรือ จันคนหนึ่งละที่ไม่เห็นจะน่าเสียดายเลย
จันจะคัดละ” ประยูรพูดแล้วก็หยิบมีคมมาตัดเชือก
ที่มัดของนั้นออกเป็นท่อน ๆ เพื่อให้หลุดจากกัน
โดยเร็ว

“แก้อ๋อของเสร็จหรือยัง” นายมันร้องถาม
พลางก้าวเข้ามาในห้อง

“เสร็จแล้วครับ” ประยูรตอบรับโดยเร็ว
แล้วถึงเชือกที่ตัดขาดเป็นท่อน ๆ ทั้งที่ยังผูกเป็น
ปมनु้งนังอยู่ออกจากห่อ “นี่ครับคุณลุง ห่อของ”

“นี่ครับ คุณลุง ห่อของผม เชือกกล้วยครับ”
ประยัดพูด

“เจ้าเก็บเชือกไว้ เป็นค่าเหนียยก็แล้วกัน”
นายมันพูด

“ขอบคุณครับ” ประยัดตอบ “ແหม เชือก
ป่านเส้นนี้เหนียวคืจริง ๆ”

“ประยูร” นายมันพูดต่อ “หลานเก็บเชือก
เส้นนั้นไว้ด้วยก็ได้ ถ้าเห็นว่าจะใช้เป็นประโยชน์
ไ้”

“ไม่เป็นประโยชน์อะไรสำหรับผมหรอก
ครับ ขอบคุณครับ” ประยูรตอบ

“ลุงคิดว่ามันคงจะยังใช้การได้” นายมัน
ผูกพลางเก็บเชือก ที่ประยूरต์ค้อออกเป็นชั้นสั้น ๆ
และมีปมอยู่หลายแห่งขึ้นถือไว้

อีกสองสามวันต่อมา นายมันเอาไม้มาทำ
เป็นรูปลิงขึ้นสองตัว แล้วส่งให้หลานทั้งสอง และ
อธิบายวิธีเล่นให้ทราบ ว่า
จะต้องใช้เชือกเส้นหนึ่ง และ
ไม้อีกท่อนหนึ่งเมื่อกระตุก
เชือกและผ่อนเชือกแล้ว
จะทำให้ลิงไต่ขึ้นลงตาม
เส้นเชือกได้

“เราจะเล่นอย่างไรได้
ละ คุณลุงไม่ให้เชือกค้วยนี้
เราจะไต่เชือกที่ไหนกันละ”
ประยूरถามประหยัค

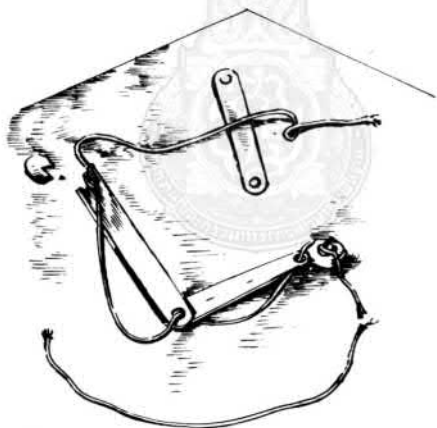
“ฉันมีเชือกแล้วละ ไซ้ไค้ก็เสียค่ายชิ”
 ประหยัดก็ควักเชือกป่านเส้นยาว ที่แก้ออกจาก
 ห่อของ ซึ่งเขาม้วนใส่กระเป๋ากางเกงไว้อย่าง
 เรียบร้อย ออกมาผูกติดกับมือและตีนของลิงไม้
 ตามที่นายมันบอก สักครู่หนึ่งประหยัดก็ดึงเชือก
 ทำให้ลิงไค้เชือกขึ้นไป แล้วปล่อยให้เลื่อนลงมา
 แล้วจึงให้ลิงไค้ขึ้นไปอีก

“แหม ฉันอยากไค้เชือกสักเส้นหนึ่งเหลือ
 เกิน” ประยูรปน “เอ เราจะไปหาที่ไหนนะ อ้อ
 นึกไค้ละ ฉันจะเอาสายรัดรองเท้ามาต่อกันเข้า
 ก็คงจะไซ้เป็นเชือกไค้”

“แล้วจะเอาอะไรรัดรองเท้าล่ะ” ประหยัด
 ถาม

“ไม่ต้องมีไค้ไค้ละ” ประยูรตอบ พลงไปเอา
 สายรัดรองเท้าเส้นกลม ๒ เส้น มาต่อกันเข้า
 ผูกกับลิงไม้อย่างที่ประหยัดทำ แต่สายรัดรองเท้า

ของประยูรเก่าแล้ว ทั้งยังมีปมต่ออีกค้วย เมื่อถึง
เช้า ลิงไม้ไต่ขึ้นไปไต่สองสามทีก็ติด ครั้นประยูร
ถึงแรงๆ เชือกก็ขาด ประยูรรู้สึกโกรธเป็นกำลัง
เขาจึงถึงเชือกเพื่อให้ปมของมันหลุดจากมือและ
ตีนลิง ครั้นถึงออกไม่ได้ตั้งใจ เขาก็กระชากโดยแรง
มือและตีนลิงหลุดตามเชือกมาค้วย

วันรุ่งขึ้น ประหยัดให้ประยูรยืมลิงไต่เชือกของ
เขาเล่น ประยูรเป็นเด็กที่ไม่ระวังรักษาของ แม้แต่
สมบัติของคนอื่น คังนั้นเมื่อเล่นไปไต่สักครู่ ก็
ทำตีนลิงของประหยัดหักไปอีก

ประหยัคพยายามซ่อนความเสียใจและความ
เสียกายของเขาไว้ด้วยอาการยิ้มแย้ม กล่าวว่
“ช่างมันเถิด หักแล้วก็แล้วไป แต่เอาเชือกมา
ให้ฉันเถิด เพราะฉันคิดว่า อาจใช้ประโยชน์
อย่างอื่นได้อีก”

บทที่ ๓

อุบัติเหตุ

ล่วงมาอีกหลายวัน นางมะลิซึ่งเป็นคนคุ้นเคยกับมารดาของประยูร พาลูกชายสองคน มาเที่ยวในจังหวัดที่นายมันอยู่ และได้พักอยู่ที่บ้านญาติในเขตอำเภอเมืองซึ่งเป็นย่านชุมชนหนาแน่น นางมะลิได้ทราบจากมารดาของประยูรแล้วว่า ประยูรก็ได้มาเที่ยวที่จังหวัดนั้น และพักอยู่ที่บ้านนายมัน นางมะลิจึงให้ลูกชายทั้งสองของตน มาเยี่ยมเยียนประยูร ซึ่งเป็นเพื่อนกันมานานแล้ว และให้ชวนประยูรไปเที่ยวที่บ้านพักของตนในเมือง

ประยูรรับคำชวนเชิญด้วยความปลื้มใจ เขามีนิสัยชอบไปเที่ยวเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูง ที่เป็นลูกคนมีเงินทองเช่นเดียวกับตัวเขา เพราะเขาอาจมีอะไรต่ออะไรเล่นหรืออย่างน้อยที่สุด ก็

สนทนาสนุกสนานเฮฮา โดยไม่ต้องเกรงใจใคร นอกจากนี่เขายังได้รับการอบรม ให้คิดเห็นว่าการที่ไต่ไปเยียมเยียนคนใหญ่คนโต เป็นผู้ที่มีหน้ามีตา มีคนนับถือมากนั้น เป็นของประเสริฐยิ่งนัก ประยूरเห็นว่านางมะลิ เป็นผู้ดีที่น่านับถือยิ่งผู้หนึ่ง และลูกชายทั้งสองคนของท่าน กุโธ่อ่าภาคภูมิสมเป็นผู้ดีอยู่แล้ว

วันรุ่งขึ้น เมื่อลูกชายทั้งสองของนางมะลิ มารอรับประยूरอยู่ที่หน้าบ้านนายมันนั้น ประยूरมีความตื่นเต้นจนลุกลี้ลุกลอน ตะลิตะลานวิ่งลงบันไดไปโดยเร็ว เด็กหญิงมิ่งขวัญซึ่งยืนอยู่ข้างบน เห็นประยूरทำผ้าเช็ดหน้าตากอยู่ที่พื้น จึงร้องบอกให้ประยूरทราบ

“หนูหยิบมาให้ทีเถอะ เร็ว ๆ เข้า ลูกคุณนายมะลิกำลังคอยฟို့อยู่” ประยूरตะโกนบอกขึ้นไปจากข้างล่าง

หนูมิ่งขวัญไม่รู้เลยว่า ลูกนางมะลิคือใคร แต่เขาเป็นเด็กมีมารยาทดี เมื่อแลเห็นว่าประยูร กำลังอยู่ในอาการรึบร้อน จึงวิ่งลงบันไดมาโดยเร็ว เพื่อหยิบผ้าเช็ดหน้าไปให้ แต่ก่อนที่หนูน้อย จะลงมาไ้ถึงครึ่งทาง ก็ล้มกลิ้งตกบันไดลงมา จนถึงพื้นล่าง มิ่งขวัญมิได้ร้องไห้แต่แสดงอาการ ให้เห็นว่า ได้รับความเจ็บปวดมาก

“เจ็บที่ไหนบ้าง ลูกรัก” นายมันถาม เมื่อ รุ่งมาถึงที่เกิดเหตุ เพราะได้ยินเสียงก๊องก้าง “หนู เจ็บที่ตรงไหนบ้าง”

“ที่นี่ค่ะ ฟอขา” หนูน้อยตอบพลางชี้ที่ ข้อเท้า “หนูรู้สึกเจ็บตรงนี้แหละค่ะ แต่ไม่เจ็บ มากนักหรอก” มิ่งขวัญพุดขณะที่พยายามยันตัว ลุกขึ้นยืน “อยู่เฉย ๆ ก็ไม่รู้สึกรู้สีกแต่ถ้าขยับเข้าถึง จะเจ็บค่ะ”

“ถ้าเช่นนั้นหนูอยู่หนึ่ง ๆ เถิด พ่อจะอุ้มไปเอง”
 นายมันผูกพลงอุ้มมิ่งขวัญขึ้นกอดไว้

“หนูไปสะกุกอะไรเข้าก็ไม่รู้ค่ะ เลยตกลงมา”
 มิ่งขวัญบอก

ประหยัค ซึ่งวิ่งมายังที่เกิดเหตุพร้อมกับ
 นายมัน ไคยีนเช่นนั้น จึงขึ้นบันไดตรวจดูที่ละ
 ชั้นเรื่อยไป ว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้หนูมิ่งขวัญ
 ตกลงมา ตนจะได้จัดการแก้ไขเสีย เพื่อป้องกัน
 มิให้ผู้อื่นพลาดพลั้ง รับเคราะห์อย่างมิ่งขวัญอีก
 เขาพบเชือกกระจุกหนึ่ง พันอยู่กับลูกกรงบันได
 เป็นเชือกป่านที่ประยुरค์ค่อออกจากห่อของ ในวัน
 ก่อนนั่นเอง ประยुरค์ไค้ไปค้นพบเข้าในลิ้นชักที่
 นายมันเก็บไว้ แล้วถือติดมือมาด้วย ตามประสา
 คนอยู่ไม่สุขทั้ง ๆ ที่มีไค้หมายจะเอาไปใช้หรือ
 ทำอะไรเลย เมื่อไคยีนเสียงนายมันเรียกไปกินข้าว
 ก็โยนทิ้งไว้ ณ ที่นั้นเองเพราะความสะเพร่า

หนูน้อยมึงขวัญผู้นำสงสารได้รับเคราะห์
ข้อเท้าเคล็ดจนบวม ประยรรู้สึกเสียใจมาก การกระทำ
อย่างโง่เขลาของเขา เป็นมูลอุบัติเหตุครั้งนี้ ถึง
กระนั้นก็ดี เขายังไม่มีเวลาพอที่จะแสดงความเสียใจ
ต่อหนูมึงขวัญได้ เพราะลูกชายของนางมะลิ เร่งให้
เขารีบไปโดยเร็ว

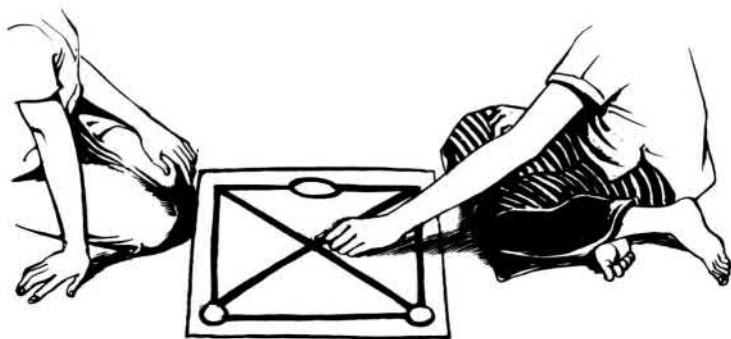
ตอนปลายวันนั้น หนุมিংขวัญไม่อาจวิ่งเล่นตามเคยได้จึงได้แต่นั่งดูสมุทรรูปภาพต่าง ๆ ซึ่งนายมันต์คัดออกจากหนังสือพิมพ์ รวบรวมไว้ให้ หนุมিংขวัญเป็นเด็กที่มีความอดทนดีมาก มักจะพูดว่าไม่รู้สึกเจ็บปวดที่ข้อเท้าเท่าไรนักประหยัคคอยเฝ้าชวนเล่น ชวนสนทนาอยู่ด้วยเพื่อมิให้ มีขวัญเหงา อธิบายรูปให้ฟังบ้าง ชวนเล่นหมากเก็บบ้าง เสือกตลกบ้าง ทำให้หนุมিংขวัญเพลิดเพลินไปได้

“เจ้าเป็นเด็กดีมากทีเดียว ประหยัด ใน

๔๖

การที่แสดงความกรุณาอารีต่อผู้ที่มีอายุน้อยกว่า และอ่อนแอกว่า” นายมันพูดแล้วยิ้มด้วยความพอใจ เมื่อแลเห็นประหยัคควักกระเป่าหยิบเชือกป่านออกมาเล่นจับตาข่ายซึ่งเป็นการเล่นที่มึงขวัญชอบยิ่งนัก

ถ้าเด็ก ๆ ทั้งหลายจะคิดถึงผู้อื่นบ้าง และแสดงความเมตตากรุณาต่อเขาเหล่านั้น ก็จะทำให้โลกมีความสุขมาก การกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่แสดงความหวังดีต่อกันและคำพูดเพียงสองสามคำที่แสดงความรักใคร่เมตตาอารีต่อกันนั้นแหละ ทำให้ชีวิตเป็นสุข

บทที่ ๔

ข่าวดีของประยูร

เมื่อประยูรกลับมาถึงบ้านในค่ำวันนั้น ก็
อดยิ้มไม่ได้เมื่อแลเห็นประหยค์นั่งเล่นจับตาข่าย
อยู่กับหนูมิ่งขวัญและได้พูดเฝ้าเป็นเชิงเยาะว่า
“ประหยค์จะเล่นจับตาข่ายอยู่จนตลอดคืนเทียว
หรือนี่” ครั้นแล้วก็หันไปถามอาการเจ็บของหนู
มิ่งขวัญด้วยเสียงเนือย ๆ คล้ายกับไม่อยากจะ
ใส่ใจเสียเลย และไม่ทันที่หนูมิ่งขวัญจะตอบอย่างไร
ประยูรก็รีบวิ่งออกจากห้องไปตามหานายมัน
เพื่อบอกข่าวซึ่งตนได้ยินมาจากบ้านพักนางมะลิ
และเป็นข่าวซึ่งประยูรเข้าใจว่า จะทำให้ตนเป็น
คนสำคัญ มีหน้ามีตาคนหนึ่ง

ทันใดนั้น พอคือนายมันเข้ามาในห้อง ประยูร
จึงลุกขึ้นด้วยน้ำเสียงตื่นเต้นว่า “คุณลุงรู้หรือยังครับ

ว่างานปีใหม่ที่จะจัดให้มีขึ้นที่ปีนี้แน่ๆ จะมีการแข่งขันที่สำคัญที่สุด ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนเลย ผมอยากให้วันหนึ่ง ๆ หกคไปเร็ว ๆ เสียเหลือเกิน ผมจะไม่คิดถึงอะไรหกค นอกจากงานขึ้นปีใหม่ ซึ่งเป็นวันที่ผมจะมีความสุข”

นายมนัรฐ์สีกจนน จึงถามประยูรว่าเพราะเหตุอะไรวันขึ้นปีใหม่จึงเป็นวันที่ให้มีความสุขยิ่งกว่าวันอื่น ๆ

ประยูรตอบว่า “เพราะว่าคุณนายมะลิ ได้รับเชิญเป็นกรรมการจัดงานรื่นเริงปีใหม่ ที่จังหวัดนี้ด้วยนะซีครับ”

นายมนัรฐ์ถามด้วยเสียงเรียบ ๆ ว่า “ก็แล้วอย่างไรล่ะ”

“พุทโธ คุณลุงครับ” ประยูรพูดขึ้น “ผมจะเล่าให้ฟัง งานคราวนี้ นอกจากจะมีการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ คั้งที่เคยมีมาแล้ว ยังจัดให้มี

การประกวดยิงกระสุนแม่น สำหรับเด็กรุ่นผม
อีกครับ เพื่อนของผมคือลูกคุณนายมะลิทั้งสอง
คนนั้น ชอบเล่นยิงกระสุนและมีฝีมือแม่นพอใช้
ทีเดียว คุณนายมะลิจึงเสนอคณะกรรมการจัดงาน
รื่นเริง ขอให้มีการประกวดประเภทนี้ และท่าน
รับจะเป็นผู้จัดการหารางวัล แก่ผู้ชนะยอดเยี่ยมเอง
คุณนายมะลียังเอากันกระสุนของลูกชายมาอวดผม
ทั้งหลายคัน แหมงาม ๆ ทั้งนั้น และบอกว่าพรุ่งนี้
จะให้คนใช้นามาให้ผมไว้ยิงซ้อมมือสักคันหนึ่ง
แต่ประหยัคน่ะเห็นจะชอบเล่นชักตาข่ายมากกว่า
ยิงกระสุนละกระมัง” ประยुरหันไปมองหน้า
ประหยัค แล้วก็หัวเราะอย่างขุหมื่น

ประหยัคไม่ตอบว่าอะไร แต่ครั้นวันรุ่งขึ้น
เมื่อประยुरได้คันกระสุนพร้อมด้วยลูก ซึ่งนางมะลิ
ให้คนใช้นามาให้แล้ว ประหยัคก็ขอยืมไปลอง
ยิงคุบ้าง และปรากฏว่าเขาก็มีความสามารถ ใน

การยิงกระสุนไม่น้อยกว่าประยूरเหมือนกัน ขณะนั้น
นายมันอยู่ที่นี่ด้วยจึงพูดขึ้นว่า

“ประหยัค ลุงคุณเจ้าก็มีฝีมือแม่นพอใช้ ถึงแม้ว่า
เจ้าจะไม่ได้อายุโธ่อวคไว้ก่อนก็ตาม ลุงจะขอร้อง
นายแก้วเจ้าของสวนที่อยู่ถัดบ้านเราไป ให้ทำ
คันกระสุนให้เจ้าสักคันหนึ่ง เจ้าไปหาหินเหนียว
ปั้นลูกกระสุน เตรียมไว้มากๆ เถอะ เพื่อจะได้
ซ้อมยิงไว้เข้าแข่งขันกับเขาค้วย”

“คุณลุงครับ” ประยूरข้ดขึ้น “ถ้าคุณลุงจะให้
ประหยัคเข้าแข่งขันด้วย ประหยัคจะต้องแต่งเครื่องแบบ
ค้วยนะครับ”

“ต้องแต่งเครื่องแบบอะไรกัน” นายมันถาม

“ผมไค่ยินคุณนายมะลิพูดว่า จะให้ลูกชาย
ของท่านแต่งเครื่องแบบ ใช้แพรขาวตัดเป็นกางเกง
ขายาว ใส่เสื้อเชิ้ตแพรสีเขียวแขนยาวสวมหมวก
แก๊ปทรงหม้อตาลสีขาวพันขอบด้วยแพรสีเดียวกับ

เสื้อเชิ้ต ถุงเท้าสั้นและรองเท้าผ้าใบพื้นยางสีขาว
 คุณที่ติดเสื้อเชิ้ตใช้แพรสีขาวหุ้มอีกทีหนึ่ง แต่ง
 แล้วผมเชื่อแน่ว่า คงงามมากทีเดียวครับ คุณนาย
 มะลิจะชักชวน บรรดาลูกข้าราชการพ่อค้าคฤหบดี
 ที่เข้าแข่งขันให้แต่งเหมือน ๆ กันด้วย”

“คิดนี้ผมจะเขียนจดหมายถึงคุณแม่ตาม
 คำแนะนำของคุณนายมะลิ และจะต้องขอร้องให้
 รีบตอบโดยเร็วถ้าคุณแม่อนุญาต ผมก็จะไต่ไป
 ให้ช่างตัดเสื้อที่ตัดเครื่อง

แบบให้ลูกคุณนายมะลิ
 ตัดให้ผมด้วยสำหรับหนึ่ง
 ผมคิดว่าคุณแม่คงไม่ขัด
 ข้องเป็นแน่ เพราะท่าน
 เคยจ่ายเงินให้ผมใช้ทุก
 คราวที่ขอ และไม่เคย
 ปนว่าอะไรเลย”

“อือ” นายมันเอ๋ยขึ้น พลังถอนใจแล้วยิ้ม เมื่อไ้ฟังคำบอกเล่าอันยืดยาวและรวดเร็วถึง เรื่องเครื่องแบบ “คุณเรื่องมันยืดยาวจริงนะ มา ปรีक्षाเจ้าตัวเขาคุณก่อนเถอะนี่แหละ ประหยัด ถ้าจำเป็นจริง ๆ หรือถ้าเจ้าเห็นว่าเป็นการจำเป็น ที่จะต้องสวมเครื่องแบบอย่างนั้นแล้วละก็ลุงจะ จ้างช่างเขาตัดให้เจ้าชุดหนึ่ง”

“คุณลุงจะตัดให้ประหยัดจริง ๆ หรือครับ” ประยูรพูดด้วยความแปลกใจ “ผมไม่นึกเลยว่า คุณลุงจะใจดีเช่นนี้ ผมคาดว่าคุณลุงคงไม่เห็นด้วย และคิดว่าคุณลุงคงเห็นเป็นการสุรุ่ยสุร่ายเกินไป ในการที่จะตัดเสื้อผ้ามาใช้ได้แค่เพียงวันเดียว คุณนายมะลิก็คงคิดอย่างผมเหมือนกัน เพราะ เมื่อผมเล่าให้ฟังว่า คุณลุงจาร์ึกคติไว้บนฝาหีบว่า “ออมไว้ - ไม่ขัดสน” คุณนายมะลิหัวเราะแล้ว พูดว่าผมไม่ควรพูดถึงเรื่องเครื่องแบบกับคุณลุง

ผมควรจะมิจคหมายไปปรึกษากับคุณแม่ดีกว่า
คุณลุงครับต่อไปนี่ถ้าผมพบคุณนายมะลิผมจะ
บอกว่า คุณลุงเป็นคนใจดีที่สุดและคุณนายได้
เข้าใจคุณลุงของผมผิดไปแล้ว”

“เจ้าไม่ต้องบอกคอก” นายมันพูค “บางที
นางมะลิจะเข้าใจลุงถูกต้องจริงก็ได้”

“ไม่จริงละครับ เมื่อก็นี้คุณลุงยังบอกว่า
จะตัดเครื่องแต่งตัวให้ประหยัค ทั้ง ๆ ที่คุณลุง
ก็ทราบว่ามีราคาแพงมาก” นายมันหัวเราะ
แล้วตอบว่า “ลุงรับว่าจะให้จริงถ้าหากประหยัค
เขาเห็นว่าเขาจำเป็นจะต้องใช้”

“ผมเชื่อแน่ว่า ประหยัคต้องตัด” ประยูร
พูคแล้วก็หัวเราะ “มีฉะนั้นจะต้องอายเขาแยที่เดียว
เมื่อใคร ๆ เขาก็แต่งกันสวย ๆ ทั้งนั้น”

“ปล่อยให้ประหยัคเขาตัดสินใจเองเถิด”
นายมันพูค

“คุณลุงครับ ผมขอให้คุณลุงมั่นใจเถอะ”
 ประยูรพูดอย่างร้อนน “ไม่ต้องกังวลใจอะไร
 ทั้งหมดแหละครับ จริง ๆ นะครับ คุณนายมะลิ
 พูดไว้แล้วอย่างนั้นหมายความว่า จะให้ลูกของท่าน
 แต่งเครื่องแบบอย่างที่บอกคุณลุงเมื่อก็นี้ ถ้า
 ประหยัดไม่แต่งอย่างนี้ละ เป็นอาายเขาแปะทีเดียว”

“ตามใจนางมะลิเถิด ในส่วนนั้นนะ” นายมัน
 พูดเรื่อย ๆ อย่างคนใจเย็น “แต่งตัวเสียให้
 เรียบร้อยแล้วไปกับลุง เราไปแวะเยี่ยมนายแก้ว
 เสียก่อน แล้วจะไ้เลยไปในเมือง เพื่อว่าจ้าง
 ช่างให้ตัดเครื่องแบบให้ประหยัดด้วย ถ้าจำเป็น
 จะต้องแต่ง”

บทที่ ๕

ตัดสินใจตนเอง

“คุณลุงพูดเข้าใจยากเหลือเกิน” ประยูร กระซิบกับประหยัด ขณะเมื่อกำลังหยิบหมวก “ประหยัดคิดว่าคุณลุงจะให้เครื่องบินแนละหรือ”

“ฉันคิดว่า” ประหยัดตอบ “คุณลุงหมายความว่า ท่านจะให้ฉันเมื่อจำเป็นจริง ๆ หรือตามคำของคุณลุงว่าถ้าฉันเห็นว่าจำเป็น”

“ประหยัดต้องเห็นว่าจำเป็นแน่ ไม่อย่างนั้น ประหยัดก็โง่เหลือเกินละ ฉันได้เล่าให้ประหยัด ฟังตลอดแล้ว จะมีใครที่รู้เรื่องนี้ดียิ่งกว่าฉันได้เล่า เพราะฉันได้ไปนั่งคุย และกินข้าวกับคุณนายมะลิ เมื่อวานนี้เอง ทั้งได้ยินเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนจบ กับหูของนั่นเอง”

๕๖ ประหยัดไม่ตอบว่าอะไรเลย เป็นแต่เพียง
ยิ้ม ๆ เท่านั้น

นายแก้วมีลูกชายสามคน ได้สมัครเข้าแข่งขัน
ยิงกระสุนแม่นทุกคน เมื่อคุยกันอยู่นั้น ทั้งสามคน
ได้บอกประหยัดและประยูรว่า เขาทั้งสามไม่เคย
คิดที่จะตัดเครื่องแบบดังกล่าว เพื่อสวมไปในงานเลย
ทั้งในบรรดาเพื่อน ๆ ที่รู้จักกัน ก็มีอยู่เพียงสามคน
เท่านั้น ที่จะยอมหมกเปเลื่องในสิ่งที่ไม่จำเป็น
เช่นนี้ เมื่อประยูรได้ฟังดังนั้นก็รู้สึกประหลาดใจ
มาก ที่ไม่ตรงกับความคิดหมายของตน

“ความคิดเห็นของคนเราย่อมแตกต่างกัน”
นายมันพูพลงมองคู่น้ำหลานทั้งสองของตน
“คนหมู่หนึ่งคิดว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นของจำเป็น
แต่หมู่อื่นกลับเห็นว่าไม่เป็นของจำเป็น และไม่
พึงปรารถนาเสียเลย ดังนั้นแหละจึงเห็นว่า
ทางที่ดีที่สุดเจ้าต้องตัดสินใจตัวเอง”

ประยูรผู้ซึ่งฟังเพื่อในเรื่องการแต่งงาน ยิ่งกว่า
 คิดถึงเหตุผลอันควรและไม่ควร มองไม่เห็น
 ความหวังดีในคำแนะนำของนายมัน จึงตอบตาม
 ประสาเด็กไร้ความคิดว่า “จริง ๆ นะครับ คุณลุง
 ใคร ๆ จะคิดอย่างไรรั้นผมไม่ทราบ แต่ผมเอง
 เห็นชอบ ตามที่คุณนายมะลิท่านได้กำหนดไว้แล้ว
 จริง ๆ” ประยูรคิดว่า เมื่อเอย่ชื่อนางมะลิขึ้นแล้ว
 คงจะทำให้คนทั้งหลาย ซึ่งอยู่ในที่นั้นประหลาด
 ใจมาก แต่ครั้นเมื่อเหลียวมองไปรอบ ๆ ก็แลเห็น
 ทุกคนต่างยิ้มอยู่ในหน้า

ประยูรยิ่งประหลาดใจมากขึ้นอีก เมื่อเขา
 ไข่ฟังคนกล่าวขวัญคำหานางมะลิว่า เป็นหญิง
 ที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย และไม่มีคนฉลาด
 คนใดเลย ที่จะไปขอความเห็นในกิจการต่าง ๆ
 ถ้านางมะลิทำอะไรเป็นแบบอย่างขึ้น ก็มีแต่คน
 ไม่เห็นพ้องคว้ย แทนที่จะทำตาม

“เป็นอย่างนี้แหละประยูร” นายมันพูดพลางยิ้มเมื่อเห็นประยูรมีสีหน้าฉงน “หลานควรจะจดจำไว้เสมอว่าทุกคนในโลกนี้ ย่อมมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน หลานจะได้ยินคำพูดจาชมเชยคน ๆ หนึ่งในกลุ่มนี้ แต่กลับถูกครหาติเตียนในกลุ่มโน้น ด้วยเหตุนี้แหละ เราจึงต้องตัดสินใจตนเองว่า ควรปฏิบัติอย่างไร ไม่ควรคอยเห็นชอบตามคนอื่นเสมอไป”

ความคิดของประยูรในขณะนี้ ใฝ่ฝันอยู่แต่ความอยากได้เครื่องบินอย่างเต็มที แม้จะมีใครชี้ช่องทางที่คืออย่างอื่นให้ เขาก็คงถือคันในความคิดเห็นเดิมของเขาอยู่นั่นเอง

เมื่อออกจากบ้านนายแก้วแล้ว นายมันพาเด็กทั้งสองเดินไปตามถนนซึ่งทอดไปสู่บริเวณตลาด ระหว่างทาง ประยูรยังคงพูดถึงความจำเป็น

ในการที่จะต้องแต่งเครื่องแบบ และเอาคำพูด
ของนางมะลิขึ้นมาอ้างอิงยันตลอกเวลา

นายมันคงนั่งฟังเรื่อยไป มิได้โต้ตอบอย่างไร
จนถึงร้านขายขนมแห่งหนึ่ง ถ้าไม่ใช่เพราะมอง
เห็นขนมในขวดโหล ที่วางเรียงไว้เป็นคับนั้นแล้ว
ประยูรก็ยังคงพูดเรื่องเดิมของตน ต่อไปอีกนาน

บทที่ ๖

ใช้เงินคนละทาง

“คุณลุงครับ แวะร้านนี้ก่อนเถิดครับ ผมเอาสตางค์มาค้ำย สองบาท ผมจะซื้อขนมรับประทานสักหน่อย” ประยुरพูด

“เพราะหลานเอาสตางค์มาค้ำย ถึงได้อยากกินเช่นนั้นหรือ” นายมันยิ้มแล้วถาม

“หิวจริง ๆ ครับ” ประยुरตอบ “ตั้งแต่กินข้าวเช้าแล้ว ผมยังไม่ได้กินอะไรเลย”

นายมันต้องการให้หลานของตนประพฤติตนตามใจชอบ เพื่อจะได้คุ้นสยอันแท้จริง จึงอนุญาตให้ประยुरไปซื้อขนมที่ร้านนั้น และยืนคอยอยู่ริมถนนหน้าร้านกับประหยัด

“มาซิ ประหยัดมีสตางค์ไหมละ” ประยुरถาม

“ฉันยังไม่หิว” ประหยัดตอบ

“ไม่มีสตางค์นะซี” ประยूरพูดแล้วหัวเราะ
 เยาะอย่างคุกุก เขาได้รับการอบรมมาว่า คนมั่งมี
 จะต้องเหยียดยามคนจนและคนตระหนี่ แต่ขณะนั้น
 ประยूरกำลังนึกถึงคำสั่งสอนของคุณลุงอยู่
 ประยूरเข้าใจผิดอีกครั้งหนึ่ง เพราะประยूरค
 รั้งสตางค์ในกระเป๋าออกมาให้ดู เขามีอยู่ สามบาท
 มากกว่าประยूरเสียอีก

ขณะเมื่อประยूरเข้าไปในร้านขายขนม มีชายแก่
 ขาค้วนคนหนึ่งเดินมาถึงหน้าร้าน ชายคนนี้เป็น
 คนทุพพลภาพไม่อาจประกอบอาชีพทางอื่น
 แกจึงรับจ้างทำความสะอาดตามหน้าบ้านและ
 ร้านขายของ แล้วรับเอาสตางค์ตามแต่เขาจะให้
 แกเห็นว่าการทำเช่นนี้ เป็นอาชีพสุจริตดีกว่า
 การไปเที่ยวขอทานเขากินเฉย ๆ โดยมีได้ทดแทน
 บุญคุณผู้ที่สละทรัพย์เสียเลย แกแต่งกายด้วยเสื้อผ้า
 เก่ามืรอยปะอยู่หลายแห่ง ไม่ก็วาดเก่า ของแก

ที่ใช้กวาดถนนนั้น คำนวณทุกแทบจะไม่มีเหลือ
 ประหยัดมองเห็นแล้วก็เกิดความสงสาร จึงส่ง
 สตางค์สิบให้แก่อนหนึ่งชายแก่นั้นรับสตางค์ไป
 แล้วยกมือไหว้ ปากก็พิมพ์ำให้ศีลให้พรด้วยความ
 ปิติและรู้สึกบุญคุณ

ประยูรเดินออกมาจากร้าน มือหนึ่งถือถุงกระดาษซึ่งพองโตเต็มไปด้วยขนมต่าง ๆ อีกมือหนึ่งถือขนมฝรั่งแผ่นใหญ่ กัดกินมาพลง เมื่อประยูรเดินมาถึงที่ซึ่งนายมันและประหยัดยืนอยู่ ก็ยื่นห่อขนมให้ ทั้งสองคนปฏิเสธและกล่าวคำขอบใจแล้วบอกว่ายังไม่หิว ดังนั้นประยูรเองจึงเดินกินเรื่อยไป จนขนมพร่องไปกว่าครึ่ง ทันใดนั้นเขาก็หยุดเดินและพูดว่า

“ขนมปังจืดนี้ไม่เห็นอร่อยเลย สู้ขนมฝรั่งก็ไม่ไ้ ฉันกินไม่ลงแล้ว” แล้วตั้งท่าจะโยนห่อขนมที่ยังเหลืออยู่ลงในคูข้างถนน

โธ่ น่าเสียดาย ขนมยังดี ๆ อยู่จะเอาไปทิ้งเสียทำไมนะ” ประหยัดพูด “ให้ฉันยังดีกว่าเอาไปทิ้งเสียอีก”

“อ้าวก็ประหยัดบอกว่ายังไม่หิวไม่ใช่หรือ”
ประยูรพูด

“เคี้ยวนี้ฉันยังไม่หิวจริง ๆ แต่ต่อไปฉัน
อาจหิวไถ่ล่ะนะ”

“อ้าว จะเอาไปทำอะไรก็เอาไปเถิด ฉันหมด
อยากเสียแล้ว” ประหยักรับถุงขนม มาห่อพับ
ให้เล็กลงแล้วยัดใส่กระเป๋าวัว

บทที่ ๓

ผู้ยากจน

“ผมรู้สึกเหนื่อย และไม่ค่อยสบายเสียแล้ว”
ประยูรพูดเสียงอ่อย ๆ “เราขึ้นจักรยานสามล้อ
ไปกันเถิดครับ”

“นักยิงกระสุนรูปร่างล่ำสันอย่างหลาน คุณ
ไม่น่าจะเหนื่อยเร็วแบบนี้เลย” นายมันพูด “ขนม
คงเข้าไปทำพิษละซี อีกสักครู่ก็จะถึงตลาดแล้ว
รถก็มีคันเดียวจะไปด้วยกันทั้งสามคนอย่างไรได้
ไปนั่งพักให้หายเหนื่อยกันที่นั่นสักครู่ก็แล้วกัน”

ที่ข้างถนนนั้นมีเรือนเล็ก ๆ หลังจากจากอยู่
หลังหนึ่งยกพื้นเรือนขึ้นไป พอผู้ใหญ่ขนาดสูง
ปานกลางเดินลอดไค้อย่างสบายโดยไม่ต้องก้ม
พื้นดินใต้ถุนเรือนปราบเรียบเสมอกัน มีเด็กหญิง
อายุราว 5 ขวบคนหนึ่ง 7 ขวบคนหนึ่งนั่งเล่น

อยู่บนแคร่ซึ่งปูด้วยฟาก มีไม้กระดานแคบ ๆ
 ทอดเป็นสะพานข้ามคู ซึ่งคั่นระหว่างถนนกับ
 เรือนหลังนั้น ริมถนนตรงสะพานข้ามคู มีต้นก้ามปู
 ใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาทำให้บริเวณนั้นร่มเย็น
 ที่ข้างต้นก้ามปูมีเด็กชายคนหนึ่งอายุราว ๕ ขวบ
 นั่งอยู่บนแคร่ มีกระจกใส่ผลไม้ม่วงและชมพู
 วางอยู่ตรงหน้า

นายมันนำหลานทั้งสอง เข้าไปซื้อชมพู
 กินและอาศัยนั่งพักอยู่ครู่หนึ่ง ครั้นแล้วนายมัน
 จึงพูดขึ้นว่า

“พ่อหนู ขอน้ำให้ลุงกินสักหน่อยเถิด”

เด็กชายที่ขายชมพูตอบว่า “คอยประเดี๋ยว
 นะครับผมจะไปตักน้ำฝนในโอ่งบนเรือนมาให้”
 แล้วก็วิ่งข้ามสะพานซึ่งทอดข้ามคูไปโดยเร็ว เด็ก
 คนนั้นชื่อ สมบัติ

นายมันรู้สึกสนใจในเด็กชายสมบัติมาก เพราะ
 สังเกตดู เป็นเด็กที่มีลักษณะฉลาดซื่อ ๆ พุคจา
 อ่อนน้อมแต่คูมีสีหน้าเศร้า และเครื่องแต่งตัวก็
 มีเพียงกางเกงคำขาสั้นเก่า ๆ มีรอยปะสองสาม
 แห่งตัวเดียวเท่านั้น นายมันมองไปทางใต้ถุน
 เรือนที่เด็กหญิงทั้งสองกำลังนั่งเล่นตุ๊กตาอยู่
 แม้ตุ๊กตานั้นจะทำด้วยผ้าเก่าคร่ำคร่า จนไม่น่าดู
 แล้วก็ตาม เด็กทั้งสองก็ยังคงเล่นอยู่อย่างเพลิดเพลิน
 เด็กหญิงทั้งคู่มีแก้มหน้าละม้ายเด็กชายที่ขายชมพูมาก
 การแต่งตัวก็เป็นลักษณะเดียวกันคือ กางเกงเก่า
 สีนํ้าขี้ด ๆ เท่านั้น และไม่ไ้ใส่เสื้อ จึงเห็น
 ใ้ได้ง่ายว่า คนโตค่อนข้างผอมเซียวผิพรรณดา
 “สมบัติคอยระวังน้อง อย่าให้ออกไปเล่น
 ที่แคะนะประเดี้ยวจะกลับเจ็บไปอีก เพิ่งหายไ้
 ใหม่ ๆ” นายมันไ้ยินเสียงผู้หญิง พุคอยู่บนเรือน
 หลังนั้น

เด็กชายสมบัติลงมาจากเรือน แล้วบอกให้น้องกลับขึ้นไปเอาขันน้ำให้นายมัน นายมันกล่าวขบใจ ครั้นคืบน้ำแล้ว นายมันจึงชวนเด็กชายสมบัติสนทนาค่ำ และซักไซ้ถึงความเป็นอยู่ในครอบครัว ได้ความว่า พ่อของสมบัติตายเสียแล้วยังอยู่แต่แม่ ซึ่งบัดนี้ขาดเสียทั้งสองข้าง เพราะเป็นอัมพาต เดินไปไหนไม่ได้และมีน้องหญิงสองคนซึ่งกลับขึ้นเรือนไปเมื่อสักระยะ

สมบัติเล่าต่อไปว่า “เราช่วยกันหากินรับประทานถึงหน้ามะม่วงและชมพู ผมเก็บมะม่วงและชมพูขายเมื่อเหลือจากใช้จ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ซื้อกระดาษหนังสือพิมพ์เก่า ๆ มาทำถุงส่งไปขายตามร้านในตลาด บางทีก็เพียงแต่ไปรับกระดาษมาจากร้านชำใหญ่ ๆ ตีคแบ่งเปียกทำถุงไปส่งแต่ได้ค่าจ้างน้อยนัก”

ในที่สุดคนขายมันถามว่า “ให้ฉันขึ้นไปเยี่ยม
แม่ของหนูสักหน่อยไไ่ไหม”

“เชิญสิครับ” สมบัติตอบแล้วเรียกน้องสาว
คนโตให้ลงจากเรือน มานั่งขายผลไม้แทน ตนเอง
น่านายมัน ประหยัด และประยूरไปขึ้นเรือน

บนเรือนนั้น ถึงแม้จะไม่สู้กว้างขวางนัก
แต่จัดสะอาดและเรียบร้อย พื้นกระดานเลื่อน
เป็นมัน เพราะได้รับการเช็ดถูให้สะอาดอยู่เสมอ
ตามข้างฝาและเพดานไม่มีใยแมงมุมจับอยู่เลย
ตัวเรือนก่อนข้างจะทรุดโทรมหญิงในวัยกลางคน
มารดาของสมบัติ และลูกหญิงคนเล็กกำลังนั่ง
ช่วยกันทาแป้งเปียกที่กระดานหนังสือพิมพ์ เพื่อ
ทำถูกไปส่งที่ร้านในตลาด

“น่าอึดอัดเหลือเกิน และน่ากลัวพังด้วย”
ประยूरปนกับประหยัด เมื่อก้าวขึ้นไปบนเรือน

คว้ยผีทำหน้าก จนรู้สึกว่พืนเรือนโยกเยก “จัน
ไม่เคยเห็นใครอยู่บ้านเช่นนี้เลย”

“คนที่ยากจนอย่างนี้น่าสงสารเหลือเกินนะ”
ประยूरพุดเบา ๆ กับประหยัคต่อไป ขณะที่นายมัน
กับมารคาของสมบัตินั่งสนทนากันอยู่ทางหนึ่ง
“จันอยากให้คุณแม่ส่งเงินมาให้จันอีกมาก ๆ จัน
จะไค้ช่วยเหลือคนจน ๆ พวกนี้บ้าง เวลานี้ถ้าจัน
มีเงินสักห้าบาท แต่—” ประยूरพุดพล่ามพลาง
เอามือล้วงกระเป๋ากางเกง “แต่สตางค์อันสุดท้าย
ของจันก็ไค้ใช้ เป็นค่าขนมไปหมดแล้ว เวลา
นี้จันอยากมีเงินสักสองสามบาทจริง ๆ จะไค้แจก
ให้คนจน ๆ เหล่านี้บ้าง”

ประหยัคนั่งนิ่งเงียบอยู่ตลอดเวลา รู้สึกเศร้าใจ
ในสภาพของครอบครัวนี้ มากเท่ากับประยूर

แต่ความเศร้าที่เกิดขึ้นในใจของเด็กๆนี้ มีลักษณะ
แตกต่างกันอยู่

ถ้าเพียงแต่ ประสงค์จะทำความดีและแสดง
ความเมตตากรุณาเท่านั้น ก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย
และล้าพั้งความเศร้าใจ ย่อมไม่อาจช่วยผู้อื่นได้
สิ่งสำคัญที่สุดนั้นคือการช่วยเหลือจริง ๆ จะช่วย
ได้มากน้อยเท่าไรไม่เป็นข้อสำคัญ

บทที่ ๘

เครื่องแบบชนิดไหน

เมื่อเข้าเขตอำเภอเมืองแล้ว ประยูรจึงลืมหายใจที่ไ้พบเห็นมาแล้วเสียสิ้น เขากำลังเดินผ่านไปว่าการอำเภอเมือง ผ่านตลาดซึ่งกำลังคึกคักมีคนจอแจขณะนี้ความคึกคักของเขา กลับเวียนไปหาเรื่องเครื่องแบบที่จะสวมไปแข่งขันยิงกระสุนอีก ทำให้เขาลืมเรื่องอื่น ๆ หด

“เข้าไปว่าจ้างตัดเครื่องแบบกันเถอะครับ คุณลุง” ประยูรเตือนนายมัน เมื่อเดินมาถึงร้านตัดเสื้อ ที่ค่อนข้างใหญ่ร้านหนึ่ง มีชื่อร้านตรงกับชื่อที่คุณนายมะลิพูดว่า จะให้เป็นผู้ตัดเครื่องแบบให้ลูกชายทั้งสองคน

“คุณลุงครับ” ประยัดพูด “ผมคิดว่าเครื่องแต่งกายชุดใหม่ สำหรับแต่งในการแข่งขัน

ยิงกระสุนนั้นไม่จำเป็นสำหรับหลานเลย หลาน
ขอขอบคุณคุณคุณลุงเป็นอย่างยิ่งที่จะตัดให้ใหม่ แต่
หลานเห็นว่าไม่มีความจำเป็นอย่างไร ที่จะต้อง
ตัดเครื่องแบบใหม่ ให้เสียสตางค์อีกและใช้ไ้
วันเดียวเท่านั้น หลานมีเครื่องแบบลูกเสือก็เรียบร้อย
ดีแล้ว และการแต่งเครื่องแบบลูกเสือไปในที่
ใด ๆ ย่อมแสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย
และงามตา”

“เราเข้าไปดูในร้านกันก่อนเถิด” นายมัน
พูด “บางทีเมื่อแลเห็นผ้าแพรสวย ๆ สิ่งาม ๆ
เข้าแล้ว หลานอาจจะกลับใจก็ได้”

“ผมขอรับรองครับ” ประหยัคพูด “ความ
ตั้งใจของผมจะไม่เปลี่ยนแปลงเลย”

ช่างตัดเสื้อนำผ้าแพรสีขาวย และสีเขียว
๒ - ๓ ม้วน ซึ่งได้รับสั่งซื้อมาเป็นพิเศษ ตามคำบอก
กล่าวของนางมะลิพร้อมทั้งเครื่องประกอบอื่น ๆ

ในการคัดเครื่องแบบให้ลูกนางมะลิออกมาให้ดู
ประยुरยิ่งตื่นเต้นอยากไต่ยิ่งขึ้น

นายมันเห็นประยुरตื่นเต้นมากเช่นนั้น จึง
ถามช่างตัดเสื้อว่า “ถ้าฉันจะให้ตัดตามแบบของ
คุณนายมะลิขนาดเด็กสองคนนี่ จะคิดชุดละเท่าไร”

ช่างตัดเสื้อตอบว่า “ชุดละร้อยบาท☆ ถ้วนครับ”

นายมันนั่งตรึกตรองอยู่สักครู่หนึ่ง ถามช่าง
อีกว่า “เครื่องแบบลูกเสือ สำหรับเด็กสองคน
นี้เล่า ขายเป็นชุดละเท่าไร”

นายช่างตอบว่า “ชุดละห้าสิบบาทเศษ
เท่านั้นแหละครับ ถ้าซื้อสองชุดผมจะลดให้อีก”

นายมันหันมาทางหลานทั้งสอง พูดยืนยันว่า
“หลานจะว่าอย่างไร ถ้าคัดเครื่องแต่งตัว สำหรับ
สวมไปแข่งขันยิงกระสุนวันเดียวจะต้องเสียเงิน

ถึงร้อยบาท แล้วก็ใช้แต่งไปไหนไม่ไ้ก็อีกเลย
แต่เงินร้อยบาทนั้น ถ้าจะเอามาซื้อเครื่องแบบ
ลูกเสือ หลานยังจะซื้อไ้เกือบ ๒ ชุดและเมื่อ
ถึงคราวโรงเรียนเปิด หลานจะไ้ใช้แต่งตัวไป
โรงเรียนไ้ด้วย”

ประยูรพูคขึ้นอย่างทुरนทुरายว่า “พุทโธ
คุณลุงครับ กว่าโรงเรียนจะเปิดก็อีกเดือนกว่า
แล้วเราค่อยตัดทีหลังก็ไ้ ของเก่าก็ยังมีอยู่”

“ของเก่ามีอยู่ก็จริง และเมื่อไ้ใหม่แล้วมิใช่ว่า
เราจะไม่ใช้หรือทิ้งมันเสีย เราเอาไว้ใช้ผลัด
เปลี่ยนกันไปต่างหาก” นายมันธีแจ่ง แล้วหยิบ
ธนบัตรออกมาวางไว้ตรงหน้าประหยัคและประยูร
คนละร้อยบาท

“นี่นะหลานรัก ลุงให้เงินคนละร้อยบาท
ให้เจ้าเลือกใช้ตามความพอใจ จะซื้อเครื่องแบบ

ลูกเสือหรือจะตัดชุกยิงกระสุนก็ตามใจ ประยूरจะซื้ออะไร”

“เครื่องแบบลูกเสือก็ดีเหมือนกันครับ” ประยूरตอบอ้อมแอ้ม เพราะเกรงใจลุง แต่ที่จริงอยากได้เครื่องแต่งยิงกระสุนมากกว่า “คุณลุงบอกว่าถูกกว่ากันทั้งครึ่ง ถ้าเช่นนั้น ก็คงมีเงินเหลืออีกมากนะสิครับ”

“ถูกแล้ว จะมีเงินเหลือราวห้าสิบบาท”

“ห้าสิบบาท หลานอาจซื้ออะไรต่ออะไรได้อีกหลายอย่าง คั้วยเงินห้าสิบบาท แต่ถ้าหลานตกลงเลือกเอาเครื่องแบบลูกเสือหลานก็ไม่มีเครื่องแบบยิงกระสุนเหมือนลูกคุณนายมะลินะสิครับ”

“แน่นอน” นายมันตอบ

“เฮอ” ประยूरถอนใจ พลังมองคุผ้าแพร สีเขียว สีขาว และเครื่องประกอบต่าง ๆ ที่วางอยู่ตรงหน้า “คุณลุงครับ ถ้าคุณลุงไม่ว่าอะไรแล้ว

ผมขอเลือกเอาเครื่องแบบยิงกระสุนละครับ”

“ลุงไม่ว่าอะไรหรอก” นายมันพูค “เลือกเอาตามใจเถิด เพราะเงินร้อยบาทนี้เป็นของเจ้าแล้ว”

“ขอบพระคุณครับ คุณลุง” ประยูรพูค “สำหรับเครื่องแบบลูกเสือ นั้น กว่าจะต้องการใช้ก็อีกนาน ปีหน้าคุณพ่อของผมคงซื้อให้ใหม่ และวันขึ้นปีใหม่คราวนี้ คุณแม่ก็คงจะส่งเงินมาให้ผมใช้อีก”

นายมันมิได้ตอบว่ากระไรต่อไปอีก จัดแจงส่งช่างให้ตัดเครื่องแต่งตัว สำหรับเข้าแข่งขันยิงกระสุนตามแบบของนางมะลิให้ประยูรชุดหนึ่ง ก่าซบให้แล้วเสร็จภายในสัปดาห์นั้น ประยูรรู้สึกปลื้มใจมาก และรู้สึกตื่นเต้นจนปรากฏออกมานอกหน้า

เมื่อเสร็จจากจัดการเรื่องของประยูรแล้ว นายมันหันมาถามประหยัดว่า “ประหยัด เงิน

ร้อยบาทนี้หลานจะใช้ทำอะไรบ้าง หลานจะต้อง
การอะไรก่อน อยากได้อะไรก็พูดมาเถิดไม่ต้อง
เกรงใจลุงหรอก”

“ผมอยากได้เครื่องบินลูกเสือครับ คุณลุง”

นายมันซื้อเครื่องบินลูกเสือ ซึ่งตัดไว้
เสร็จเรียบร้อยแล้วทั้งชุด พร้อมค้ำยหมวกให้
ประหยัคทันที และยังมีเงินเหลืออยู่อีกสี่สิบบาทกว่า

“จะเอาอะไรอีกล่ะ” นายมันถาม

ประหยัคหนึ่งไปครู่หนึ่ง แล้วบอกว่า “เงิน
สี่สิบบาทที่เหลือนี้ ผมอยากซื้อเสื้อกางเกงสองสาม
ตัว ให้แก่เด็กชายชมพู่ที่ตกน้ำมาให้เรากิน คุณลุง
จะเห็นเป็นอย่างไรรึครับ”

“หลานคิดเช่นนั้นก็ดีแล้ว” นายมันพูด
พลางตบไหล่ประหยัค ค้ำยความพอใจ “การ
แสดงความเอาใจใส่และเมตตาอารีต่อผู้อื่น นับว่า
เป็นการแสดงความเป็นมิตรแท้ เราไปหาซื้อ

เสื้อผ้าให้เด็กคนนั้นกันเถิด ลุงจะให้หลานเป็นคนเลือกซื้อเอง ลุงมีความยินดีและอึ้งใจมาก ในการกระทำของหลานครั้งนี้ ผลแห่งความดีของหลานคงปรากฏอยู่ในใจของหลานเอง ไม่ต้องการอะไรอีกแล้วไม่ใช่หรือ 'ไปกันเถอะ'

เมื่อเลือกซื้อผ้า เพื่อไปให้เด็กชายสมบัติ ใ้กำพร้อมแล้ว ยังมีสตางค์เหลืออยู่อีก ประหยัด จึงขออนุญาตลุงของเขา ให้ซื้อตุ๊กตาอีกสองตัว เพื่อนำไปให้น้องของสมบัติอีกด้วย นายมันอนุญาต ด้วยความเต็มใจ แล้วชวนขึ้นรถจักรยานสามล้อ กลับ เพราะสายมากแล้ว แคคจ๊ักและไ้ตักลง กันว่า เมื่อผ่านบ้านเด็กชายสมบัติ ก็แวะลง เอาเสื้อผ้าให้เสียทีเถียว

ประหยัดกับประยูร นั่งรถมาด้วยกันคันหนึ่ง แล่นออกหน้า นายมันนั่งรถอีกคันหนึ่ง ตามมา ข้างหลังครั้นถึงบ้านเด็กชายสมบัติจึงบอกให้รถหยุด

มองดูไม่เห็นใครอยู่ข้างล่างเลย คงขึ้นไปบนเรือน
กันหมดแล้วประหยักลงจากรถจะวิ่งข้ามคูไปขึ้นเรือน

“เคี้ยวก่อน หยูกก่อน ลุงจะขึ้นไปค้ำย”
นายมันพูดค้ำยน้ำเสียงแสดงความอึดใจ “ลุง
อยากดูว่าเขาจะค้ำยค้ำใจกันเพียงไร”

“ผมก็อยากดูครับ” ประยूरพูดขึ้นบ้าง “ประ-
หยัค จันไปค้ำยคนซิ”

เมื่อประยूरเห็นความชื่นชมยินดี และความ
ตื่นเต้นของสมบัติ กับน้องหญิงของเขาทั้งสอง
คนที่ได้รับเสื้อผ้าและตุ๊กตาที่ประหยัคให้แล้ว
ก็พลอยอึดใจไปค้ำย ครั้นไคยขึ้นสมบัติและแม่
ของเขากล่าวคำขอบคุณ ประยूरก็ถอนใจแล้วพูดว่า

“อีกสองสามวัน คุณแม่คงส่งเงินมาให้ฉัน
ใช้บ้างและฉันจะนำมาเอื้อเฟื้อครอบครัวนี้ เช่น
เดียวกับประหยัคเหมือนกัน”

ครั้นกลับมาถึงบ้านแล้ว ประยูรรู้สึกตื่นเต้น
ยิ่งขึ้นเมื่อได้เห็นคันกระสุนอั้งกงาม ที่นางมะลิ
ให้คนใช้นำมาให้ เขาหยิบคันกระสุนนั้น ขึ้นมาดู
ด้วยมืออันสั่นเทาปากก็พูดพรวดไปพลาง

“ประหยัคเห็นไหม กระสุนคันนี้คุณนาย
มะลิส่งมาให้ฉัน วิเศษเหลือเกิน วิเศษแท้ๆ
เครื่องแต่งตัวของฉันก็วิเศษ คันกระสุนก็วิเศษ
งานก็วิเศษ ฉันต้องพยายามเอารางวัลคราวนี้ให้ได้”

“พี่ประยูร” หนูมิ่งขวัญพูด “หนูไม่เข้าใจ
เลยว่าทำไมพี่จึงเรียกคันกระสุนนี้ว่า คันกระสุน
‘วิเศษ’ พี่พูดว่า ‘วิเศษ’ ปอยจริงๆ ‘วิเศษ’
แปลว่าอะไร เครื่องแต่งตัว ‘วิเศษ’ เอย การ
แข่งขัน ‘วิเศษ’ เอย ในวันงานขึ้นปีใหม่วิเศษเอย
และยังทำอะไรๆ ก็ ‘วิเศษ’ ไปทั้งนั้น”

“อ้อ ‘วิเศษ’ แปลว่า หนูไม่รู้หรือหรือ
ว่า ‘วิเศษ’ แปลว่าอะไร มันแปลว่า มัน เป็นคำ

ทีไร ๆ เขาก็พูดกัน มันแปลว่า มัน แปลว่า
‘วิเศษ’ นะซี”

หนูมิงขวัญหัวเราะพูดว่า “‘วิเศษ’ แปลว่า
‘วิเศษ’ หนูไม่เข้าใจเลย”

“ถ้าหนูไม่เข้าใจ” ประยुरพูด “มันก็ไม่ใช่ว่า
ความผิดของพี่ พูดยให้ชัดเจนกว่านี้ไม่ได้ พี่คิดว่า
ทุกคนแม้แต่เด็กเล็ก ๆ ก็รู้จักคำนี้ ไม่มีใครอธิบาย
คำง่าย ๆ เหล่านี้ได้หรอก ที่พี่พูดว่า การแข่งขัน
‘วิเศษ’ ในวันงานขึ้นปีใหม่นั้น ‘วิเศษ’ ก็คือ
ใหญ่โตน่าดู อย่าพูดกันอีกเลยเสียเวลาเปล่า ๆ”

สำหรับประยงค์นั้น แม้จะรู้สึกพอใจ และ
อยากไต่คันกระสุนมากเพียงไร ก็ชอบความรู้สึก
นั้นไว้ในหน้าขณะเมื่อประยुरอวดคันกระสุน
ของตนนั้น ประยงค์ก็ได้แต่ยิ้ม ๆ ขณะนั้นนายมัน
นำคันกระสุนเก่า ๆ เข้ามา ส่งให้หลานทั้งสอง
คนละคัน พร้อมกับบอกว่า

“กระสุนสองคันนี้ ลุงยืมมาจากคนข้างบ้าน ให้หลานทั้งสองใช้สำหรับซ้อมยิงลูกก่อน เมื่อจวนวันงานจึงใช้อันใหม่ซ้อม คันกระสุนของประยูรมีแล้ว ส่วนของประหยัค นายแก้วบอกว่าอีกสองสามวันก็จะแล้ว คิดว่าคงจะไค้ทันใช้ซ้อมยิงก่อนวันงานหลายวัน”

ประยูรกับประหยัคฉวยคันกระสุนคนละคัน ตรงไปที่ทุ่งหลังบ้าน ณ ที่นั้นเขาพบคนไ้ กำลังทำรูปกาเสียบไม้ปักไว้ตรงกลางทุ่ง สำหรับเป็น

๘๕
เป้าให้เด็กทั้งสองหัดยิง ทั้งลูกกระสุนซึ่งปืน
ค้ายินเหนียว ก็เตรียมไว้พร้อมเสร็จ ประหยัดกับ
ประยูรมาหัดยิงเป้านี้ ทุกเช้าและทุกเย็นจนปรากฏว่า
มีฝีมือแม่นยำด้วยกันทั้งคู่ ยิ่งวันงานใกล้เข้ามา
เด็กทั้งสองยิ่งมีความรู้สึกตื่นเต้นมากขึ้น

บทที่ ๕

เช้าวันแข่งขัน

เช้าวันกำหนดแข่งขันยิงกระสุนนั้น อากาศแจ่มใสแต่ลมค่อนข้างแรงกว่าทุกวัน ทั้งประหยัดและประยूरต่างรู้สึกตื่นเต้นค้ำยกันทั้งคู่ สำหรับประยूरคงตื่นเต้นอย่างมากมายเช่นเคย เขากินอาหารเข้าอย่างรีบเร่ง จนนายมันต้องดุเอาเป็นหลายครั้ง และเมื่อกินข้าวไปไค้ราวครึ่งหนึ่งของที่เคยก็อิม ส่วนประหยัดแม้จะรู้สึกตื่นเต้นอย่างไรก็พยายามขมใจไว้ ไม่แสดงออกมานอกหน้า

พอกินอาหารเสร็จแล้ว ประยूरก็รีบสวมเครื่องแต่งกายชุดงาม แล้วเข้าไปหานายมันค้ำยความรู้สึกภาคภูมิใจ

นายมันหันมาคูประยूर แล้วพูดว่า “เออแนะะ

ประยูร ทำไมรีบร้อนแต่งไว้แต่เช้านี้ล่ะ ประเดี๋ยว
ก็ยับเสียหมดคเทานั้น”

ประยูรตอบว่า “ไม่เข้าคอกครับ นีก็จวน
๙.๐๐ น. แล้วลูกคุณนายมะลิบอกว่า จะมารับ
ผมเวลา ๑๐.๐๐ น.”

ขณะนั้นประหยัดกับมิ่งขวัญ กำลังนั่งคุยกันอยู่
มิ่งขวัญเห็นประยูรแต่งตัวสวยเช่นนั้น ก็รู้สึก
ชอบใจตามประสาเด็ก หันไปถามประหยัดว่า
“ทำไมพี่ประหยัด ไม่แต่งตัวอย่างพี่ประยูร
เล่า”

“พี่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ก็เรียบร้อยดีแล้ว
ทั้งยังใช้แต่งต่อไปได้เสมออีกด้วย”

หนูมิ่งขวัญไม่พูดว่าอะไร แต่หันไปพูด
กับนายมันว่า

“คุณฟอคะ ข้อท้าหนูหายเกล็ดแล้ว วันนี้
หนูไปงานด้วยคนนะกะ หนูชอบคุณพี่ประหยัด

เหลือเกิน ที่คอยชวนให้เพลินในระหว่างเวลา
เจ็บ อ้อ ถุงเท้าของพี่ประหยัดซึ่งซาคที่สนั่น
หนูปะให้แล้วละ” พุคแล้วหนูมิ่งขวัญก็วิ่งไปเอา
ถุงเท้าจากห้องของตนมาส่งให้ประหยัด

นายมันขอเอาไปพิจารณาดูแล้วพูดว่า
“ลูกเย็บตะเข็บไม่ค่อยจะเสมอกันเลย”

“แหม คุณพ่อช่างสังเกตจริง หนูเย็บกลางคืน
กะ แล้วยุก็คำ ค่ายก็คำ มองไม่ค่อยเห็น คราว
ต่อไปหนูจะคอยระวังตะเข็บ
ให้เรียบ ไม่ให้คุณพ่อติไต่อีก
เทียว” หนูมิ่งขวัญพูดแล้ว
หัวเราะ แทนที่จะโกรธเมื่อ
ถูกติ

“ลูกไม่ควรนึกว่า พ่อ
ไม่ไต่สังเกตสิ่งต่าง ๆ เลย”

นายมันพูดพลางยกมือลูบหัวมิ่งขวัญด้วยความ

เอ็นดู “พอได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น พอได้สังเกตเห็นว่าลูกเป็นเด็กที่น่ารัก รู้จักบุญคุณที่ผู้อื่นมีต่อตน และลูกยินดีที่จะรับใช้ ผู้ซึ่งแสดงความเมตตาต่อลูกอยู่เสมอ”

หนุมิงขวัญยิ้มแบ้นเมื่อไคยนิบิคาชมตน เช่นนั้น “พี่ประหยัค ถ้าถูกขาคอีก หนูจะปะให้คิไม่มีคิตีเดียว”

“เท่านี้พี่ก็เห็นว่าคิพอแล้ว ขอบใจหนูมาก พี่จะใส่ไปในงานวันนี้พอคิตีเดียว”

“น่าประหลาดเหลือเกิน” ประยรรคิคอยู่ไนใจ “ช่างพูดถึงเรื่องถูกคินปะกันอยู่ไค้เป็นนานสองนานไม่เห็นพูดชมเครื่องแต่งตัวของเราบ้างเลย ช่างเถิดถึงพวกนี้จะไม่ชม คุณนายมะลิกับลูก ๆ คงจะพูดชมบ้างหรอกนะ” คิคังนี้แล้ว ประยรรคิรู้สีกอิมใจขึ้นอีก

“ยังไม่ถึงเวลาไปกันอีกหรือครับคุณลุง”
 ประยูรถามนายมัน “เขานัดถึงสนามพร้อมกัน
 เวลา ๑๒.๐๐ น. เริ่มแข่งขันวิ่งประเภทต่าง ๆ
 เวลา ๑๓.๐๐ น. คุณนายมะลินัดพวกที่จะเข้า
 แข่งขันยิงกระสุน ซึ่งแต่งเครื่องแบบไปพร้อม
 กันที่บ้านท่าน ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น.”

นายมันไม่ทันตอบว่าอะไร หญิงคนใช้
 ก็เข้ามาในห้อง

“มีเด็กคนหนึ่งมาถามหา คุณผู้ชายเล็ก ๆ
 สองคนค่ะ เขาบอกว่าเป็นลูกของหญิงที่เป็น
 อัมพาตค่ะ”

“ไปพามาในนี้สิ” นายมันสั่ง

เขาคงอยากพบประหยัดคนเดียวมากกว่า
 ผมเชื่อว่าเขาไม่มีเรื่องอะไร ที่จะพุกกับผมเลย”
 ประยูรพูดแล้วก็ถอนใจ

“แน่ะเขามาแล้วละ เออ ประหยัค เขา
 สวมเสื้อและกางเกงที่ประหยัคให้เขาวนนั้นด้วย”
 ประยูรกระซิบบอกประหยัค ถึงแม้ว่าเขาจะ
 เป็นเด็กที่พูดพล่อย ก็ยังเป็นผู้ที่รู้จักรักษากิริยา
 คืออยู่ “คุณเขาสวยกว่าเมื่อนุ่งกางเกงเก่า ๆ วันนั้น
 เป็นกองแน่ะ เขามองประหยัคก่อนคนอื่นเทียว
 ก็สมควรอยู่ดอก เพราะประหยัคเอื้อเฟื้อเขามาก”

เด็กชายสมบัติไหว้นายมัน แล้วก็ไหว้ประหยัค
 และประยูรด้วย

“คุณแม่ให้ผมนามะม่วงกวนมาให้คุณทั้งสอง
 ไปคร่ำไว้ด้วยเถิดครับ ผมขึ้นเก็บเมื่อเย็นวานนี้
 ช่วยคุณแม่บอกหั้น และกวนเสร็จเมื่อเช้านี้เอง”
 เด็กชายสมบัติพูด พลงยื่นห่อใบตองห่อโต ๒
 ห่อ ให้เด็กทั้งสอง

ประหยัคและประยูรกล่าวคำขอบใจสมบัติ
 แล้วรับห่อมะม่วงกวนมาวางไว้ นายมันนั่งยิ้ม

มองดูอาการอันอ่อนน้อมของเด็กชายสมบัติ
เมื่อสงมะม่วงกวนให้หลานตน ทันใดนั้น ไคยีน
เสียงคนมาที่ประตูหน้าบ้าน

บทที่ ๑๐

ประยูรไปรวมพวก

“ลูกคุณนายมะลิค่ะ” หญิงคนใช้เข้ามาบอก “มาตามคุณประยูร บอกว่าพวกแต่งเครื่องแบบ ยิงกระสุนจะต้องไปรวมพร้อมกันที่บ้านคุณนายมะลิ เพื่อถ่ายรูปหมู่แล้วจะได้किनขบวน ไปสนาม แข่งขันค่ะ

“จริงละครับคุณลุง” ประยูรพูดอย่างตื่นเต้น “เราได้ตกลงกันไว้แล้ว ตั้งแต่วันที่ผมไปบ้าน คุณนายมะลิ”

“ก็ดีแล้ว” นายมันพูด “อย่าให้ลูกคุณนาย มะลิคอยชักช้าอยู่เลย อ้อ แล้วเจ้าไมชวนประหยค์ ไปพร้อมกันคอกหรือ”

ประยูรอึ้งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดว่า “อ้า-

คุณนายมะลิเชิญถ่ายรูป และเข้าชบวน เฉพาะพวกที่แต่งเครื่องแบบชุดนี้เท่านั้นครับ”

“ถ้าเช่นนั้นก็ช่างเถิด” นายมันพูค “ลุงจะพาประหยัด ไปพบกับหลานที่สนามแข่งขันเอง”

ประยูรวงศ์ลงเรือนไปอย่างร้อนรน จนลืมเอาคั่นกระสุนไปด้วย ประหยัดมารู้เอาเมื่อเขาขึ้นไปหาคั่นกระสุนของเขา เพื่อเตรียมตัวไปกับนายมัน

“คุณลุงครับ” ประหยัดรีบวิ่งลงบันไดมาบอกนายมัน “ประยูรลืมเอาคั่นกระสุนไปด้วย เขาคงเป็นทุกข์มากทีเดียว เพราะประยูรเคยบอกกับผมว่า พวกที่จะถ่ายรูปและเข้าชบวนเหล่านั้นจะต้องถือคั่นกระสุนทุกคนกรุณาให้คนใช้นำไปให้เขาทีเถิดครับ”

“จะให้ใครเอาไปให้ละ” นายมันพูค

“เจ้าแซมก็ลาไปธุระ เจ้าเปรี๊ยะก็ต้องอยู่เฝ้าบ้าน เพราะเราจะพากันไปเคี้ยวนี้ มีก็แต่ผู้หญิงซึ่ง คงไม่เร็วทันใจ”

ขณะนั้นเด็กชายสมบัติ ซึ่งยังคงนั่งอยู่ที่นั่น พุกขึ้นว่า

“ผมจะนำคันกระสุนนี้ไปเองครับ หนทาง แค่นี้ผมวิ่งพักเคี้ยวก็ถึง”

“สมบัติจะรับอาสาเอาไปให้หรือ แหม จันทชอบใจมากทีเดียวนะ” ประหยัดพุกตัวย่น้ำเสียง แสดงความกรุณา ครั้นแล้วสมบัติก็ถือคันกระสุน ของประยุดวิ่งออกจากบ้านไปในทันทีนั้น

ตามทางไปสู่สนามแข่งขัน มีผู้คนเดินตาม กันไปเป็นแถว โดยมากเป็นเด็กนักเรียน สอง ข้างถนนมีชาวบ้านยืนอยู่เป็นกลุ่ม ๆ คอยดูขบวน พวกเข้ายิงกระสุนแข่งขัน ขณะนี้ผู้เข้าแข่งขัน ต่างก็เข้าประจำที่ของตนเป็นแถวยาว และกำลัง

รอรับคำสั่ง ให้เคลื่อนขบวนกองแถววงที่นำแถว
ต่างเตรียมพร้อม ที่จะเริ่มบรรเลงในเวลาออกเดิน

“คันกระสุนของประยูรอยู่ที่ไหน” นางมะลิ
ผู้เป็นคนจัดขบวนถามประยูร “ถ้าไม่มีละก็
เดินเข้าขบวนไปช่วยไม่ได้ละ”

ประยูรสอกลายตากุคน ซึ่งเขาวานให้กลับ
ไปเอาคันกระสุนที่บ้านเขา แต่ยังไม่เห็นกลับมา
ประยูรเฝ้าแต่มองหาด้วยความกระวนกระวาย
และเป็นทุกข์ที่จะไม่ไ้เดินขบวนกับเพื่อน ๆ

“นั่นแน่ะครับ มีคนนำคันกระสุนมาให้แล้ว”
ประยูรพูดเสียงกังวัยความดีใจ “ฉันจำแถบแพร
ที่ผูกไว้ได้”

“แต่ประยูรทำให้พวกเรา เสียเวลาคอย
อยู่เป็นนาน” ลูกนางมะลิผู้กำลังใจร้อน อยาก
ให้ขบวนออกเดินเร็ว ๆ ต่อย่างขึ้น

“สมบัตินะเองแหละ ฉันขบใจเหลือเกิน”

ประยูนึกในใจเมื่อจำสมบัติได้ สมบัติวิ่งมาถึง
เหนื่อยหอบยื่นคันกระสุนให้ประยูน

“ถอยไปหน่อย ถอยไปห่างๆ” นางมะลิ
ร้องบอกเมื่อสมบัติส่งคันกระสุนให้ประยูนแล้ว
“ถ้าจะตามไปคูก็เดินห่างๆ แถวนะ อย่าเข้ามา
มาปน”

สมบัติเค็กผู้นำสงสาร มิไ่มีความปรารถนา
เห่อเหิม ที่จะนำตนเข้าไปปะปนกับพวกนั้นเลย
เมื่อไ่ยินนางมะลิร้องว่าคังนั้น ก็รีบถอยออก
ห่างทันที

แตรวงลงมือบรรเลง ขบวนเคลื่อนที่ออก
เดินไปตามถนน เค็กๆ พวกมันส่งเสียงโห่ร้อง
เกรียวกราว ประยูนเดินอย่างผึ่งผาย รู้สึกภาคภูมิใจ
ราวกับคนทุกคนมองดูเขาและเครื่องแต่งตัว
ที่งดงามของเขาคนเดียวเท่านั้น

ขบวนเดินไปไม่ช้าก็หยุดพัก โดยเกรงว่า

เด็ก ๆ จะรู้สึกเหนื่อย ประยूरรู้สึกเสียใจ ที่ได้
 เคนอวดยังไม่ทันอิ่มใจ ขณะที่หยุดพักนั้น พวก
 เด็ก ๆ ได้รับอนุญาตให้ออกจากแถว ไปพัก
 อยู่ไ้ร่มไม้ข้างคู ซึ่งขนานไปตลอดทาง ประยूर
 ควักผ้าเช็ดหน้า ออกมาเช็ดเหงื่อที่หน้าผาก โดย
 มิไ้ถอดคหมวก เป็นแต่เอามือที่ถือผ้าเช็ดหน้า
 นั้นเองคุณกะบังหน้าหมวกเผยอขึ้น ทันใดนั้น
 ก็บังเอิญมีลมพัดกระโชกมา ทำให้หมวกของ
 ประยूरซึ่งเผยออยู่นั้น ปลิวไปตกลงบนหญ้า
 แล้วกลิ้งไปที่ริมคู ลงไปแช่น้ำอยู่ครึ่งหนึ่ง ประยूर
 พรวคพราดถลาตามไป พอเอาเท้าข้างหนึ่งยัน
 หญ้าริมตลิ่งเพื่อหยิบหมวก ก็ลื่นไ้ตกลงแปะ
 ลงไปบนพื้นดิน ซึ่งจะมีน้ำอยู่ไ้ตื้นหญ้า แล้ว
 เท้าข้างนั้นก็ไ้ตกลงไปในเลนข้างตลิ่ง พวกที่
 แต่งเครื่องแบบเข้าขบวนมาด้วยกันต่างก็ยืนมองดู
 และพากันหัวเราะ

บทที่ ๑๑

การแข่งขัน

บังเอิญเด็กชายสมบัติ ซึ่งเฝ้าตามขบวน เรือมาไค้อยู่ในที่ใกล้ๆ นั้นด้วย เมื่อแลเห็น ประยูรพลาคลัมลงจึงเข้าไปช่วยจุดให้ยืนขึ้น ขณะนั้นผู้จัดขบวนก็เรียกผู้เข้าแข่งขันให้เข้าแถว ตามเค็ม และเคลื่อนขบวนเข้าไปรอเวลาแข่งขัน อยู่ในสนามต่อไป ประยูรไม่อาจจะเฝ้าขบวน ร่วมไปกับพวกนั้น เพราะรองเท้าผ้าใบขาว ข้างหนึ่งของเขาเปื้อนโคลน กางเกงแพรขาว ก็เปื้อกเปื้อนเลอะเทอะไปหมด หลังเสื้อแพรเขียว ถูกโคลนกระเด็นเลอะเป็นจุดๆ ทั้งหมดก็ เปียกน้ำไปซีกหนึ่ง ประยูรยืนงงนึ่งอยู่ด้วยความ ละอายและเป็นทุกข์ เกรงว่าจะไม่ได้เข้าแข่งขัน ยิ่งกระสุนกับเขาค้วย

หญิงคนหนึ่งซึ่งอยู่บ้านริมถนนนั้น ได้เห็นเหตุการณ์โดยตลอด เข้ามาไต่ถามประยfurควัยความอารี เมื่อทราบว่าเป็นหลานของนายมัน ผู้เคยเป็นที่รู้จักจึงชวนประยfurเข้าไปในบ้าน เอาเสื้อผ้าของลูกชายตนมาให้ผัด และนำเครื่องแบบตลอดจนรองเท้า ของประยfurไปซักล้างให้ แล้วเอาออกผึ่งแดดไว้ ขณะนั้นยังเหลือเวลาอีกไม่ถึงชั่วโมง ก็จะลงมือแข่งขันยิงกระสุนกันแล้ว ประยfurผู้กลัวว่าจะคลาเวลา และเข้าแข่งขันกับเขาไม่ได้ จึงได้รีบเก็บเครื่องแบบมาสวม ทั้งที่ยังไม่ทันแห้งสนิท รอยโคลนที่รองเท้ายังสังเกตเห็นได้ถนัด เพราะไม่มีฝุ่นขาวทาทับเสื้อกางเกงก็ยังมีรอยย่นเป็นทาง ๆ เพราะไม่ไ้รีด รอยโคลนที่เปื้อนตรงกันกางเกง ก็ยังพอเห็นได้ ถึงเช่นนั้นประยfurเห็นว่ายังดีกว่าเมื่อตนลุกขึ้นมาจากที่หล่มใหม่ ๆ มากนัก

เมื่อประยูรแต่งเครื่องแบบ สำหรับเข้า
 แข่งขันตามเดิมเสร็จแล้ว ก็ฉวยคันกระสุนรีบวิ่ง
 ออกจากบ้านหญิงผู้อารีนั้น โดยมีไค้กล่าวคำ
 ขอบคุณหรืออำลาเลย ใจของเขาจคงอยู่ที่
 การแข่งขันยิงกระสุนเท่านั้น เขาพยายามวิ่ง
 อย่างเร็ว ตรงไปยังสนามแข่งขัน ครั้นถึงขอบ
 สนามค้ำนนอกก็แว่วเสียงนางมะลิกำลังเรียก
 ชื่อเด็ก ที่เข้าแข่งขันยิงกระสุนอยู่ ประยูรยิ่ง
 ร้อนรนมากขึ้น เพราะทราบว่าการแข่งขันยิง
 กระสุนไค้ตั้งค้ำแล้ว เขาแหวกคนเข้าไป พลัง
 ร้องขอทาง “ขอฉันไปที โปรคหลีกทางหน่อย
 ฉันเป็นผู้เข้าแข่งขันยิงกระสุนด้วยเหมือนกัน
 คุณเครื่องแบบของฉันสิ”

คนข้างหน้าหลีกทางให้และพากันหัวเราะ
 เมื่อเห็นเครื่องแบบที่ปูยี กระค้ำกระค่าง และ
 เห็นอาการตื่นของประยูร ครั้นเมื่อเขาเข้าไป

ถึงภายใน ก็เหลียวหาลูกนางมะลิ ค้วยหวังว่า จะได้รับการต้อนรับให้พ้นความอาย แต่กลับ เห็นว่าลูกนางมะลิทั้งสองคนนั้นแหละ อยู่ใน กลุ่มที่หัวเราะเฮฮาคลั่งลั่นที่สุดเมื่อแลเห็นตน นางมะลิเองเมื่อได้เห็นประยูร ก็รู้สึกขบขันแทน ที่จะนึกสงสาร

“หมวกสวมหัวอยู่ใบเดียวเท่านั้นเอง จะ ระวังให้ตีสักหน่อยก็ไม่ได้ อย่างมัวกะเรือกะร่า อยู่เลย ยืนแอบ ๆ เข้าไปสักหน่อยเถอะ” นาง มะลิพูดคัง ๆ พลงหัวเราะอย่างเห็นขัน

ประยูรเหลียวมองหาผู้ที่จะมีใจเป็นมิตรดี แก่ตน พลงคิดว่า “คุณลุงและประหยัด ไปอยู่ เสียที่ไหนหนอ”

เขาคืนและงง จนมองเห็นหน้าคนทุกคน เหมือน ๆ กันไปหมด บอกไม่ถูกว่าใครเป็นใคร สักครู่จึงรู้สึกว่ามีคนมาถึงใกล้ ครั้นเหลียวไป

ไคยีนน้ำเสียงแสดงความอารีของประหยัค ก็
รู้สึกดีใจขึ้น

“มานี่เถอะ ถอยลงมาเสียข้างหลังนี่”

เมื่อประยูรกำลังจะเล่าเหตุการณ์ ที่บังเกิด
ขึ้นแก่ตัวเขาให้ประหยัคฟัง เขาก็ไคยีนเสียง
ขานชื่อว่า ถึงเวลาที่เขาค้องเข้ายิงกระสุนแข่งขัน
แล้ว

บทที่ ๑๒

ผู้ชนะเลิศ

“เข้ามาเร็ว ๆ เถอะ” ลูกนางมะลิเตือนเร่ง
“ฉันยิ่งถูกเป่าร่วงไป ๒ ตัวแล้วละ ฉันอยากรู้
นักว่าจะยิงแม่นกว่าฉัน มายิงเถอะน่า แต่
ก่อนที่จะยิงควรรู้จักกาที่เราตกลงกันไว้เสียก่อน
ว่า เราจะจ่ายกระสุนให้ผู้เข้าแข่งขันคนละ ๕ ลูก
และต้องใช้คันกระสุนของตัวเอง จะหยิบยืม
ของผู้อื่นไม่ได้เลย เข้าใจหรือยังล่ะประยูร”

การที่ลูกนางมะลิเคร่งครัดตามกติกานั้น
ก็เพราะเห็นว่าไม่มีใครมีคันกระสุนดีกว่าตน
และผู้ที่ยิงเข้ายังแข่งขันมาแล้ว ก็ล้วนแต่พลาดเป้า
ไปหมดคบ้าง ถูกเป้าแต่เพียงลูกเดียวบ้าง เป้า
นั้นทำเป็นหุ่นรูปอิกาจับคอน เรียงกันอยู่ห้าตัว
เว้นระยะห่างกันตัวละหนึ่งเมตร

ประยูรแปลกใจในน้ำเสียง และถ้อยคำ
ของเพื่อนเขามาก เขาแทบไม่รู้เลยว่าผู้ที่เรียก
กันว่า เพื่อนนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปได้ถึงเพียงนี้
เมื่อเห็นว่าตนกำลังมีโชคดีกว่า

ประยูรก้าวหน้าเข้าไปเหมือนคนสติลอย
ความเหนื่อยเนื่องจากการวิ่งมาแล้วยังไม่หมดสิ้น
เขายกคันกระสุนขึ้นด้วยมือที่ยังสั่นเทาอยู่ แล้ว
ปล่อยลูกออกไป ลูกแรกติดเป้าไปหลายเมตร
ไต่ยิบเสียงฮามาจากกลุ่มลูกนางมะลิ เขาพยายาม
สะกดใจ ยิงกระสุนลูกที่สองไปอีก คราวนี้ถูกเป้า
อย่างจัง ทำให้เขามีกำลังใจดีขึ้น ครั้นยิงกระสุน
ลูกที่สามไป ก็ถูกอีก คราวนี้มีเสียงตบมือชมเชย
จากผู้ดูหลายคน แต่ทางกลุ่มลูกนางมะลิเงียบงัน
ประยูรไถ่คันกระสุนจะปล่อยลูกที่สี่ออกไปก็มี
เสียงกังเฒ่า คันกระสุนของเขาหักเสียแล้ว เขา

ทั้งแขนลงอย่างหมดหวัง มีเสียงเฮฮาคังมาจาก
จากเด็กบางคน

“หมดโอกาสแล้ว” ลูกนางมะลิร้องตะโกน
มาพลางหัวเราะคังลั่น เพราะประยูรไม่มีโอกาส
จะเข้าแข่งขันชิงรางวัลกับเขาได้อีกเลย

“ประยูรเอากันกระสุนของฉันนี่แหละ”
ประหยักร้องบอก

“อย่า อย่า ไม่ได้ ไม่ได้” ลูกนางมะลิ
ร้องขัด “ทำเช่นนั้นก็ไม่ยุติธรรมนะซี เป็นการ
ฉีกกติกาชัด ๆ เธอต้องเอาไว้ใช้ยิงของเธอเอง
หรือจะไม่ยิงก็ได้ แต่จะให้ใครยิงยิงไม่ได้ เข้า
ใจไหม”

ประยูรเดินก้มหน้ามายืนอยู่ข้างนายมัน
ถึงคราวที่ประหยักรู้เข้ายิงแข่งขัน กระสุน
ลูกแรกของเขาคิดที่หมาย แต่ลูกที่สองและลูก

ที่สามถูกเป้าซ้อน ๆ กันเช่นเดียวกับประยูร
 ลูกที่สี่เขายิงเฉียดไปก่อนที่จะยิงกระสุนไปครึ่ง
 สุกท้าย เขาน้ำวคันกระสุนลงกำลังกู ไคยีน
 เสียงเกร็ก คันกระสุนของประหยัคเคาะเสียแล้ว

ลูกนางมะลิทบมือและหัวเราะคังลั่น แต่แล้ว
 ก็ต้องเงิบเสียงลงทันที เมื่อไค้แลเห็นประหยัค
 ควักกระเป่าหยิบเชือกออกมาเส้นหนึ่ง

“เอ๊ะ” ประยูรร้องขึ้นด้วยความตื่นเต้น
 “นั่นเชือกป่านเส้นที่ห่อของ เมื่อวันก่อนนั้น
 ไม่ใช่หรือ”

“ใช่” ประหยัคตอบ พลงเอาเชือกพัน
 คันกระสุนตรงรอยเคาะรอบ ๆ อย่างแน่นหนา
 “ฉันเอาใส่กระเป่ามาด้วย เพราะคิดว่าบางที
 จะใช้เป็นประโยชน์ไค้บ้าง”

ประหยัคโก่งคันกระสุนเป็นครึ่งสุดท้าย
 อย่างบรรจงพลงปล่อยลูกไป คราวนี้ถูกเป้า

อย่างจิ้งที่เคียว เสียงผู้คนตบมือชมเชยอยู่รอบข้าง
 หนูมิ่งขวัญซึ่งยืนอยู่ข้างนายมัน และเอา
 ใจช่วยประหยัคตลอดเวลา ร้องขึ้นด้วยความดีใจ
 ว่า “คุณป้าคะ คุณป้า พี่ประหยัคชนะที่หนึ่งแล้ว
 พี่ประหยัคไ้รางวัลที่หนึ่ง เก่งเหลือเกิน”

ลูกนางมะลิสะบัดหน้า ค้วยความเคื่อง
 และริษยาประหยัคไ้รับคันกระสุนคันงามเป็น
 รางวัล พร้อมค้วยถ้วยเงินเล็ก ๆ จากมีอนางมะลิ
 ผู้ส่งให้ค้วยอาการยิ้มที่แสดงว่าไม่เป็นที่พอใจนัก

ประยูรมองคุเชือก ที่พันอยู่รอบ ๆ คันกระสุน
 ของประหยัคแล้วพูดว่า “เชือกป่านเส้นนี้ น่าโชค
 มาให้ประหยัคดีเหลือเกิน”

“ควรนับว่าเป็นโชคก็จริง ๆ” นายมันพูด
 “ที่เขาเก็บรักษามันไว้ดีเช่นนั้น”

“ครับ” ประยูรตอบ “ประหยัคควรจะ

๑๑๐

พูดได้เต็มปากทีเดียวว่า ออมไว้-ไม่ขาดสน ประหยัด
ฉันขอแสดงความยินดีด้วย ต่อไปฉันจะถือคติ
ข้อนี้ไว้เสมอ”

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก.บ๒๓/๒๕๒๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

อนุสนธิคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. ๔๖๑/๒๕๒๒ ลงวันที่๗พฤศจิกายน ๒๕๒๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสืออ่านสำหรับเด็ก นั้น เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวมีอายุ ๒ ปี บัดนี้อายุของคณะกรรมการดังกล่าวจะได้สิ้นสุดลง ดังนั้นจึงแต่งตั้งให้บุคคลต่อไปนี้เป็นกรรมการปฏิบัติหน้าที่สืบต่อไป คือ

๑. คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
๒. คุณหญิงเบญจา แสงมลิ	ที่ปรึกษา
๓. นายโกวิท วรพิพัฒน์	ที่ปรึกษา
๔. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ	ที่ปรึกษา
๕. นางอาภรณ์ โมกะเวส	ประธานกรรมการ
๖. ศาสตราจารย์สุทธิดีลักษณ์ อำพันวงศ์	กรรมการ
๗. นายมานิต กรินพงศ์	กรรมการ
๘. นางสาวกานต์มณี ศักดิ์เจริญ	กรรมการ
๙. นางสาวพรรณงาม เข้มบุญเรือง	กรรมการ
๑๐. นางสาวสำลี ทองธิว	กรรมการ
๑๑. นางสาวจินตนา ไบกาซูย์	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางสาวปริญญา ฤทธิ์เจริญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ให้คณะกรรมการนี้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

(นายอบ ทองไข่มุกด์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวง รักษาราชการแทน

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขที่

2

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายกำธร สติรกุล ผู้พิมพ์และพิมพ์

๑๓๕ : ๒๖ - ๒๗ (๑)